

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА МЕТАЛУРГИЧНАТА ИНДУСТРИЯ

МЕТАЛУРГИЯТА В БЪЛГАРИЯ

ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

СОФИЯ, 2013 год.

Увод

Българската асоциация на металургичната индустрия /БАМИ/ е регистрирана през 1992 год. като неправителствена организация на предприятията от металургичния сектор и съпътстващите дейности. Съгласно чл.1(1) от Устава, БАМИ е сдружение с нестопанска цел на работодателите от фирмите, произвеждащи и/или търгуващи с метали, продукти и изделия от тях, огнеупорни изделия и материали, както и осъществяващи научноизследователска, инженерингова и ремонтна дейност в областта на металургията. Тя е единствената призната на национално ниво организация, която осъществява социалния диалог със синдикалните структури от същия бранш.

В Асоциацията членуват 43 /четиридесет и три/ фирми, търговски дружества, като самостоятелни предприятия или обединени в холдингови структури. Ръководството се представлява от Управителен съвет, избран от Общото събрание с мандат от три години.

Чрез договори за съвместна дейност и сътрудничество, като асоциирани членове са приети и три технически университета: ХТМУ - София, ТУ – София и Русенски Университет „Ангел Кънчев”.

Настоящото издание „Металургията в България” се подготвя ежегодно, има дългогодишна практика и традиция. В него има включена полезна информация за членовете на БАМИ и широк кръг от специалисти в България, а чрез английската версия - и в чужбина. Тематиката обхваща общото развитие на сектора, резултати от производствената дейност на фирмите, реализацията на основните продукти от черни и цветни метали в страната и за износ, вноса на такива продукти и външнотърговския оборот и баланс за съответния отчетен период.

Годишникът се състои от три части. В първата е направен кратък преглед на българската икономика през 2012 година, основан на публикувана официална статистика(НСИ), от данни на НАП и митниците. Представени са някои основни макроикономически показатели, характеризиращи тенденциите за развитие през последните години. На база на наличната информация е определено мястото, значението и дела на металургичната индустрия в основни показатели на страната, като енергопотребление, ниво на работни заплати, реализация на външни пазари, общо външнотърговско салдо. Има данни за демографското състояние, заетостта, формиране на БВП по сектори и др.

В останалите две части е направено кратко представяне на двата подсектора – производство и преработка на черни метали и производство и преработка на цветни метали. Включени са данни за произведените основни метали и продукти, за тяхната реализация на вътрешния пазар и за износ, посочени са основните инвестиционни проекти и тенденциите в развитието на фирмите.

Големите металургични мощности в България са изградени през втората половина на 20-ти век. След тяхната приватизация в края на 90-те години се направиха значителни инвестиции за модернизация и реконструкция на съществуващите производства, а голяма част от съоръженията бяха изцяло заменени с нови, отговарящи на най-добрите техники и технологии. Затова днес тези производства имат съвсем различна характеристика и единствено наименованието и местонахождението им говори за тяхното минало.

В страната успешно се развива цветната металургия. Произведените количества основни цветни метали, отнесени към човек от населението на България, сравнени със средните показатели за ЕС са многократно по-високи. В черната металургия тенденцията е обратна – почти два пъти по-малко е произведената стомана на глава от населението, спрямо средното европейско ниво.

Въпреки последните години на икономическа криза, във фирмите от черната и цветна металургия продължава да се инвестира, да се подобрява конкурентната способност на продуктите и изделията. По редица технологични и качествени показатели постиженията на българските фирми са на нивото на най-добрите европейски и световни практики.

Като страна - член на Европейския съюз, в изданието се отделя все повече внимание на показателите, които могат да се съпоставят с тези на други държави-членки или със средното ниво в Европа.

Екипът, работил по този годишник, се извинява на всички членове на БАМИ, както и на тези, които го използват, за евентуални пропуски или допуснати неточности с публикувани и актуализирани статистически данни след неговото отпечатване. Полагат се усилия всяка година тези пропуски да се ограничават и намаляват.

С благодарност приемаме всички мнения и препоръки, целящи подобряването на годишника и те ще намерят място при подготовката на следващите издания.

Благодарим на всички фирми-членове на БАМИ, които ни предоставиха данни за производството и реализацията на тяхната продукция, както и друга информация, свързана с направени инвестиции и бъдещите им инвестиционни планове.

Благодарим на външните наши партньори и основно на Министерството на икономиката и енергетиката, които съдействаха за набиране и предоставяне на важна информация, необходима за съставянето на „**Металургията в България през 2012 год.**”.

ПЪЛНОПРАВНИ ЧЛЕНОВЕ НА БАМИ

- „ТепроМетал” ЕАД
 - „Стомана Индъстри” АД
 - „София Мед” АД
 - „Етем България” АД
- „Промет Стиил” АД
- „Еврометал” ООД
 - „ВМВ Метал” ООД
- „ПИХ Индъстри” АД
- „ЕЛ БАТ” АД
- „Хелиос Металург” ООД
- „Енерджи Холд” ЕООД
- „ИПО” ООД
- „Римпекс” ООД
- „Полиметимпортекспорт” ООД
- „Кометех” ООД
- „Рудметал” АД
- „Огняново К” АД
- „Индустириална Топлотехника” ООД
- „Ресурс Мениджмънт” ООД
- „Мулит” ООД
- „Берг Монтана Фитинги” ЕАД
- „Аурубис България” АД
- „Алкомет” АД
- „КЦМ 2000” АД
 - „КЦМ” АД
 - „КЦМ Технолоджи” ЕООД
 - „КЦМ Трейд” АД
 - „КЦМ Индустириален сервис”
 - „Металургремонт 21” АД
- „Металснаб България” АД
- „Екометал Инженеринг” ЕООД
- „Монбат Рисайклинг” ЕАД
- „Шамот Ел Пе 2007” ООД
- „РМО-Металургремонт” АД
- „Рефран” ООД
- „Стам Трейдинг” АД
- „ДЦМ 1” ООД
- „Армекс Трейд” ЕООД
- „Комотек-Ко” ООД
- „Ил Мет” ЕООД
- „Рефракем” ЕООД
- „Ковинтрейд България” ЕООД

АСОЦИИРАНИ ЧЛЕНОВЕ НА БАМИ

Химико-технологичен и металургичен университет, София
Технически университет, София
Русенски технически университет „Ангел Кънчев”, Русе

ЧЛЕНОВЕ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ, ЮРИДИЧЕСКИ ЛИЦА:

- „Аурубис България” АД
- „Еврометал” ООД
- „Тепро Метал” ЕАД
- „Металснаб България” АД
- „Огняново - К” АД
- „РМО – Металургремонт” АД
- „Хелиос Металург” ООД
- „Полиметимпортекспорт” ООД
- „Монбат Рисайклинг” ЕАД
- „ПИХ Индъстри” АД
- „КЦМ 2000” АД
- „Алкомет” АД
- „Промет Стиил” АД
- „Шамот ЕЛ ПЕ 2007” АД
- „Екометал Инженеринг” ООД

Председател на УС– АНТОН ПЕТРОВ /„Тепро Метал” ЕАД/

Изпълнителен директор - Политими Паунова

В годишника са възприети следните съкращения:

- БВП - Брутен вътрешен продукт по цени на съответната година.*
- БДС - Брутна добавена стойност по базисни цени*
- ВЧМ - Валцувани черни метали (прокат)*
- ГВ - Горещовалцуван (прокат)*
- КЦМ - "Комбинат за цветни метали" АД, гр. Пловдив*
- ОНД - Организация на независимите държави (бивши СССР)*
- СПС - Стандарти на покупателна способност*
- СВ - Студеновалцуван (прокат)*
- ТЦМ - ТЦМ – Тежки цветни метали (прокат от мед и месинг)*

СЪДЪРЖАНИЕ

Ув о д	2
РАЗДЕЛ ПЪРВИ	7
БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА	7
1.1. НАСЕЛЕНИЕ, ПАЗАР НА ТРУДА, РАБОТНА ЗАПЛАТА	7
1.2. ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ, БВП, ЕНЕРГОПОТРЕБЛЕНИЕ	10
1.3. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБМЕН, ВНОС И ИЗНОС НА СТОКИ	14
РАЗДЕЛ ВТОРИ	16
ЧЕРНАТА МЕТАЛУРГИЯ В БЪЛГАРИЯ	16
2.1. ПРОИЗВОДСТВО НА ЧЕРНИ МЕТАЛИ И ПРОКАТ ОТ ТЯХ	16
2.1.1. ПРОИЗВОДСТВО НА СУРОВА СТОМАНА	16
2.1.2. ПРОИЗВОДСТВО НА ВАЛЦУВАНИ ЧЕРНИ МЕТАЛИ И ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ	18
2.2. ТЪРГОВСКИ ОБМЕН И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ВЧМ И ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ	22
2.2.1. ВНОС НА СКРАП, ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ	22
2.2.2. ИЗНОС НА СКРАП, ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ	27
2.2.3. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБОРОТ НА ВАЛЦУВАНИ ЧЕРНИ МЕТАЛИ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ	34
2.2.4. РЕАЛИЗАЦИЯ НА ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ В СТРАНАТА	35
2.2.5. РЕАЛНО ВЪТРЕШНО ПОТРЕБЛЕНИЕ НА СТОМАНЕНИ ПРОДУКТИ	36
2.3. ПРОИЗВОДСТВО И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ОГНЕУПОРНИ И ДРУГИ МАТЕРИАЛИ	39
РАЗДЕЛ ТРЕТИ	41
ЦВЕТНАТА МЕТАЛУРГИЯ В БЪЛГАРИЯ	41
3.1. ПРОИЗВОДСТВО НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ	41
3.1.1. ПРОИЗВОДСТВО НА АНОДНА И ЕЛЕКТРОЛИТНА МЕД	41
3.1.2. ПРОИЗВОДСТВО НА ОЛОВО	44
3.1.3. ПРОИЗВОДСТВО НА ЦИНК	46
3.1.4. ПРОИЗВОДСТВО НА БЛАГОРОДНИ И СЪПЪТСТВАЩИ МЕТАЛИ, СПЛАВИ И ХИМИЧЕСКИ ПРОДУКТИ	48
3.1.5. ПРОИЗВОДСТВО НА ПРОКАТ ОТ ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И СПЛАВИ	50
3.1.6. ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА ОТПАДЪЦИ ОТ ЦВЕТНИ МЕТАЛИ	55
3.2. ТЪРГОВСКИ ОБМЕН И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И СПЛАВИ	55
3.2.1. ВНОС НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ	55
3.2.2. ИЗНОС НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ	58
3.2.3. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБОРОТ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ	62
3.2.4. РЕАЛИЗАЦИЯ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И ПРОКАТ	63
3.2.5. РЕАЛНО ВЪТРЕШНО ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И СПЛАВИ	65

РАЗДЕЛ ПЪРВИ

БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

(КРАТЪК ПРЕГЛЕД)

1.1. НАСЕЛЕНИЕ, ПАЗАР НА ТРУДА, РАБОТНА ЗАПЛАТА

В края на 2012 год. населението на България е 7 282 041 души. В тази цифра е отчетена външната миграция и тя включва само броя на лицата с българско гражданство, които имат и настоящ адрес в страната. **В сравнение с предходната 2011 год. населението е намаляло с 45 183 души /0.62 %/.**

Структурата на населението през последните четири години е показана в **таблица 1.1.**

Таблица 1.1

Разпределение на населението по категории, хил. души

Групи население:	2009 г.		2010 г.		2011 г.		2012 г.	
	Хил. души	%	Хил. души	%	Хил. души	%	Хил. души	%
В градовете	5 401.2	71.4	5 375.1	71.6	5 324.9	72.7	5 306.2	72.9
В селата	2 162.5	28.6	2 129.7	28.4	2 002.3	27.3	1 975.8	27.1
Мъже	3 659.3		3 629.8		3 566.8		3 543.6	
Жени	3 904.4		3 875.0		3 760.4		3 738.4	
Общо:	7 563.7	100.0	7 504.8	100.0	7 327.2	100.0	7 282.0	100.0

Източник: Статистически данни на НСИ, 2012 год.

Броя на населението в градовете и в селата през 2012 год. намалява, но относителния дял на живеещите в градовете показва устойчива тенденция на растеж. Дължи се не само на миграцията от селата, но и поради по-високата раждаемост и по-ниската смъртност в големите населени места. През 2012 год. относителният дял на градското население е 72.9 %, а през 2011 г. – 72.7 % или ръст от 0.2 %, докато за предходната този ръст е 1.1 %.

През целия посочен период се регистрира отрицателен прираст, като населението на страната спрямо предходната година е намаляло най-много през 2011 год. – с **177 644 души**, а през **2012 год.** – с **45 183 души**. Запазва се и тенденцията за намаляване на броя на живородените деца, който през 2011 год., спрямо 1010 год. са с 5 хил. по-малко, а през 2012 год. отново се регистрира намаление спрямо 2011 год. с още 1 726 броя. Паралелно с това се увеличава процента на смъртност. Тези запазващи се отрицателни тенденции са пряко

зависими и от ниския стандарт на живот, който страната има и е причина **България години наред да отчита най-висок отрицателен естествен прираст от всички страни-членки на ЕС(27).**

Данни за средногодишния **брой на наетите лица** по трудово и служебно правоотношение, за доходите на работещите и някои социални параметри за 2012 год. са представени в **таблица 1.2.**

Сравняването на данните за заетите лица през 2012 год., с тези през предходните три години, налагат следните изводи:

- **броят на заетите лица** /съгласно Националните сметки/, бележи постоянен спад, който спрямо предходните периоди е най-голям през 2010 год. – с 670 хил., през 2011 год. намалява с още 103 хил. и с 16 хил. души през 2012 год. Съответно и броя на регистрираните безработни лица постоянно расте – за тригодишния период от 280 хил. достига до 410 хил. души.

- средногодишното **ниво на безработица** /данни на НСИ/ за последната годна е **12.3 %**, при **11.2 %** през 2011 год. или ръст от 1.1 %, а спрямо нивото от 2009 год. е почти два пъти по-висока.

Таблица 1.2

Средногодишен брой на заети лица, ниво на безработица, инфлация

Показатели	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.
Средногодишен брой на заетите лица (национални сметки), хил.	3 722. 8	3 052. 8	2 949. 6	2 934.0
Средногодишен брой регистрирани безработни, хил.	281. 0	350. 9	372.3	410.3
Средногодишно ниво на безработицата (НСИ), %	6. 8	10. 2	11.2	12.3
Инфлация	2.8	2.4	4.2	3.0
Средна месечна работна заплата на наети по трудово и служебно правоотношение за страната, лева	591	652	707	777
- обществен сектор	711	755	772	796
- частен сектор	547	614	683	770
Средна месечна заплата в дейност „Производство на основни метали”, лева	1 152	1 029	1 165	1 281

Източник: *НОИ и НСИ, Отчет по НКИД, 2012 г.*

Тези показатели показват трайно четиригодишно влошаване на пазара на труда в България. Липсата на работа води до бедност и социално изключване. Съгласно данни на Евростат за последните десет години, само през периода

2007 год. - 2009 год. коефициентът на безработица в България е по-нисък от средното ниво на ЕС-27. Увеличаването на безработицата засяга предимно младежите във възрастова група до 24 години и хората с по-ниско образование. В тези две групи коефициентът на безработните е над 25 %.

Освен влиянието на световната икономическа криза и състоянието на икономиката в Европейския Съюз, за България допълнително влияние оказва липсата на национална индустриална политика и прилагане на мерки за защита и стимулиране на българската промишленост. В този период не се приеха антикризисни мерки от страна на държавата за увеличаване на вътрешното потребление на стоки и услуги, за намаляване на нерегламентирания внос на стоки със схеми за ДДС-измами, за отстраняване на нарушенията и нелоялна конкуренция на вътрешните пазари, за стимулиране на износа на трети пазари и др.

За същия период се отчита постоянен ръст в доходите на работещите, като за последната 2012 год. увеличението в частния сектор е 112.7 % при 103.1 % в обществения сектор. Този изпреварващ ръст на заплащането в частния сектор в значителна степен се дължи на редуцията и оптимизирането на персонала, за сметка на освобождаване на нископлатените и неквалифицирани работници. Въпреки това все още средните месечни заплати в обществения сектор са с 26 лева по-високи от тези в частния, като през 2011 год. тази разлика е била 89 лева.

Спрямо годишната инфлация, ръстът на заплатите в обществения сектор съответства на това ниво, а в частния сектор процентното увеличение на средните заплати е над 4 пъти по-високо от инфлацията. Въпреки това средната работна заплата в страната продължава да е най-ниска от всички страни-членки на ЕС.

Средната работна заплата в металургията, спрямо средната в страната и през 2012 год. е по-висока. След спад от 123 лева или с 12 % пред 2010 год., спрямо предходната, през 2011 има ръст от 113 %, а през 2012 год. – със 110 %. **Средната годишна работна заплата и средният осигурителен доход на работещите в производството на метали и прокат от тях е на едно от най-високите в страната.**

При средна месечна заплата от 633 лева общо за преработващата промишленост, в металургичния сектор тя е 1281 лева или два пъти по-висока.

Изпреварващо заплащане в индустрията се отчита в секторите за добив на нефт и газ, за производство на рафинирани нефтопродукти, както и в енергетиката. Голяма част от фирмите в тези сектори фактически имат монополно положение в българската икономика и не работят в реална конкурентна среда.

Заплащането на труда и промяна в броя и структурата на персонала в металургичните фирми се осъществи в диалог със синдикалните партньори, с цел съгласуване на решения за оптимално запазване на работните места при възможно ниска социална среда.

1.2. ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ, БВП, ЕНЕРГОПОТРЕБЛЕНИЕ

След 2009 год., когато беше пика на световната икономическа криза и беше отчетен и у нас спад от 472 млн. лева в БВП спрямо отчета през 2008 год., последните години има ръст в обема на **Брутният вътрешен продукт /БВП/ и в Брутната добавена стойност /БДС/.**

В **таблица 1.3** са посочени данните за последните четири години.

Таблица 1.3

БВП и БДС по сектори и групировки, млн. лева

Показатели:	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.
БВП по текущи цени, мил. лева, в т.ч.	66 256	70 474	75 308	77 582
- селско и горско стопанство	3 341	3 190	3 637	4 264
- промишленост, енергетика	12 072	14 044	15 979	16 313
- строителство	4 763	4 904	4 210	3 936
- търговия, хранене, транспорт и съобщения	12 675	14 303	16 440	16 950
- финанси, застраховки, недвижимо имущество и други бизнес услуги	13 659	14 317	14 899	14 967
- държавно управление, образов., здравеопазване	8 992	9 888	9 667	10 212
- корективи /данъци/	10 755	9 829	10 134	10 940
Брутна добавена стойност/БДС/, млн. лева	55 502	60 646	65 174	66 642

Източник: НСИ

Промишлеността, включваща добивната и преработваща промишленост, както и производството и разпределението на електроенергия, газ и вода, формира една от най-високите стойности на Брутен вътрешен продукт /БВП/. Малко по-високи са показателите на основните дейности от сектора на услугите, включващи хранене, търговия, транспорт, съобщения и др. Следващата по обем на БВП групировка е „финанси, недвижимо имущество,

застраховки и други бизнес услуги”. Строителството и за двете последни години отчита спад, съответно от 14 % и 7 %.

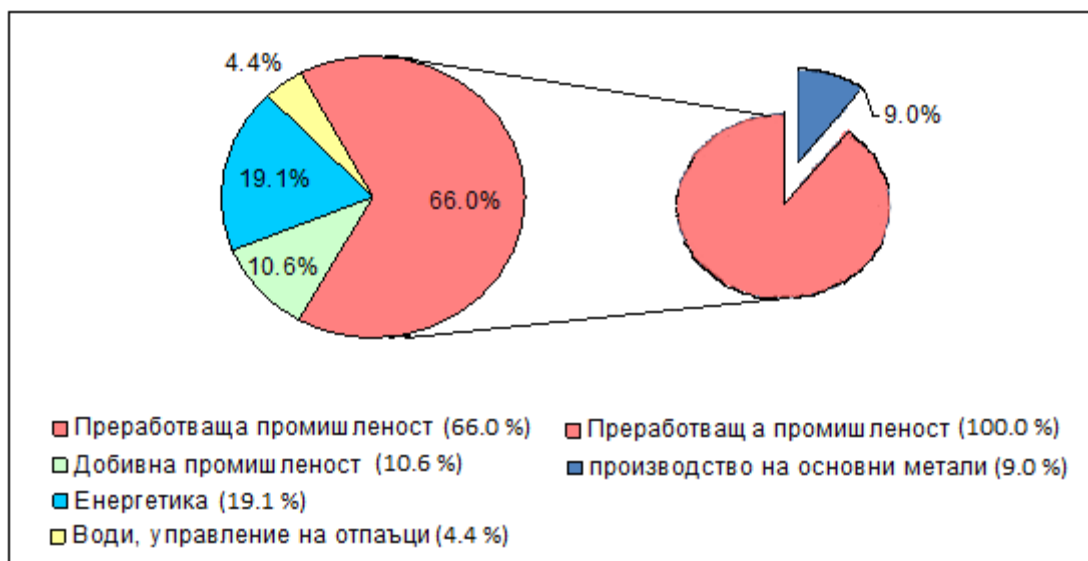
Аграрният сектор още има нисък относителен дял от БВП, но с тенденция да расте – от 4.8 % през 2011 г. на 5.5 % през 2012 г.

Брутната добавена стойност /БДС/ също отчита ръст и по последни данни на НСИ* стойностите в промишлените сектори са, както следва:

Добавена стойност, хил.лева	2010 г.	2011 г.
Общо промишленост, в т.ч.	12 514 470	14 196 543
- В ”Добивна промишленост”	1 205 737	1 584 789
- С „Преработваща промишленост”	8 064 645	9 083 671
- 24.Производство на осн.метали		820 222
▪ Черна металургия		100 026
▪ Цветна металургия		669 705
▪ Леене на метали		50 491
- Д „Енергетика”	2 616 105	2 862 717
- Е „Води, управление на отпадъци”	627 983	665 366

**Няма данни за 2012 г.*

Фигура 1.1

Брутна добавена стойност в промишлеността

Българската металургична индустрия за 2011 г. създава **9 %** от БДС в преработващата промишленост, а дялът на произведената продукция е 17 % . Заетите в дейност „Производство на основни метали” са около 2 % от всички заети в преработващата промишленост. Затова произведената продукция и добавена стойност на един зает в сектора има почти четири пъти по-висока стойност, в сравнение със средната в промишлеността и три пъти от тази за индустрията.

Съгласно данни на Eurostat, New Cronos database и PPP domain/13.12.2012 г., производеният в България през 2011 год. Брутен вътрешен продукт е **5 190 евро на човек от населението**. Това е най-ниската стойност за ЕС, пет пъти по-малка от средната за 27-те страни членки (25 152 евро) и 5.5 пъти спрямо средната за еврозоната (EA17). В сравнение с производения БВП на човек от населението в някои страни, членки на ЕС от източна Европа и региона, това съотношение е следното: за Гърция (18 469 евро) – 3.5 пъти по-малък, спрямо Румъния (6 384 евро) – 20 % по-нисък, от Чехия (14 882 евро) – почти 3 пъти по-малък, а от Полша (9 595 евро) – близо 2 пъти.

По Брутен вътрешен продукт (БВП) на човек от населението в **Стандарти на покупателна способност (СПС)** също сме на последно място от всички 27 страни-членки на ЕС. Показателят за България (11 500) е **по-нисък от средния за ЕС – 2.5 пъти**, от този на Гърция и Чехия - близо 2 пъти, представлява около 70 % от този на Полша, Унгария, Литва.

В ЕС-27 най-висок БВП по пазарни цени на човек от населението има Люксембург – 82 065 евро, следват Дания с 43 177 евро и Холандия с 36 066 евро. Около 35 000 евро са в Австрия, Ирландия, Белгия, Швеция. В Германия е 31 703 евро и във Франция – 30 634 евро.

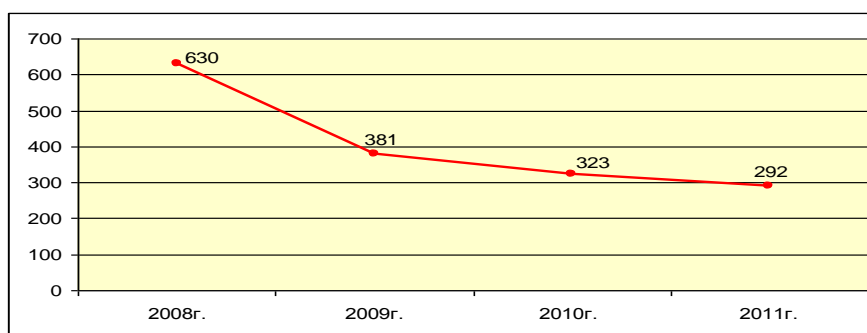
Металургичните производства по своята характеристика са енергоемки и независимо от направените инвестиции в нови енергоефективни технологии, разходите за енергоресурси имат значителен дял от общите производствени разходи. Поради това секторът е силно зависим от енергийната политика и цените на тези суровини.

Последният енергиен баланс, който НСИ официално публикува, включва данни за 2011 год. и в него **общото крайно енергийно потребление** в страната е 9 059 хил.т.н.е., при 8 728 хил.т.н.е. за 2010 год., съответно 8 504 хил.т.н.е. през 2009 год. и 9 568 хил.т.н.е. за 2008 год. Потреблението през 2011 год. спрямо предходната бележи ръст от 104.2 %, но в първия четири годишен период има непрекъснат спад, който в кризисната 2009 год. е много висок (- 8 %).

Енергийното потребление в металургията от 630 хил.т.н.е. за 2008 г. намалява на 381 хил.т.н.е. през 2009 год., 323 хил.т.н.е. през 2010 г. и 292 хил.т.н.е. за 2011 год., приблизително равно разпределение на общото потребление между черната металургия и цветната металургия. Докато през 2008 год. дялът на сектора представлява 18,8 % от индустриалното потребление (795 хил.т.н.е. и дял от 21.5 % през 2007 год.), за 2009 год. спада на 15,7 %, съответно през 2010 год. – 12,8 % и 10.8 % за 2011 год.

От общото крайното енергийно потребление, дялът на металургията през 2008 год. е 6.7 %, за 2009 г. - 4,5 %, в 2010 г. - 3,7 % и 3.2 % в 2011 г. На пониското потребление в периода 2008 г. - 2009 г. влияние оказва преустановеното производство в „Кремиковци” АД, но през следващите години то се дължи на направените инвестиции в нови енергоефективни технологии и съоръжения.

Фигура 1.2

Енергийно потребление в металургията, хил. т. н. е.

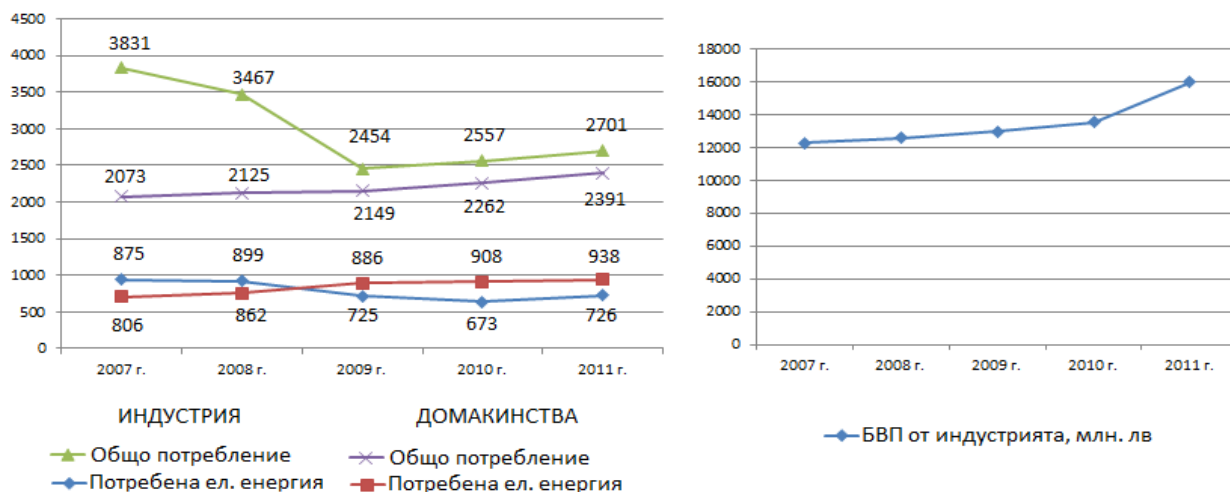
По отношение енергийното потребление на природен газ до 2009 г. **черната металургия, с дял от 27 %**, заема първо място като промишлен потребител. След 2009 год. разхода на природен газ за металургичната индустрия рязко намалява – за 2010 год. до 11 % и 10.3 % през 2011 год. Потреблението на природен газ в черната металургия е три пъти по-голямо от това в цветната металургия, докато за електроенергията по-голям потребител е цветната металургия.

От националните енергийни баланси за последните пет години се констатира, че за 2007 год. и 2008 год. потреблението на електроенергия в индустрията е по-високо от това на домакинствата. В следващите три години съотношението се променя, потреблението в домакинствата е по-високо и бележи постоянен ръст, докато в индустрията намалява. За същия период се отчита ръст на произведената продукция и БВП, което е показател за **намаляване на енергийната интензивност на българската индустрия**. За периода 2000 г. – 2010 г. брутното потребление на енергия на 1000 евро БВП намалява с над 40 %, но въпреки това спрямо средното ниво в ЕС-27 е около 5 пъти по-високо. Съществена причина за това е специфичната структурата на българската икономика, в която енергоинтензивните индустрии имат висок относителен дял, в пъти по-голям от средното европейско ниво (за цветната металургия този дял е близо три пъти по-голям).

По данни на НСИ за крайно енергийно потребление по сектори, от 2007 год. до сега енергийното потребление в домакинствата бележи ежегоден ръст от 5-6 %. Съществуващата ценова политика в енергетиката и кръстосаното субсидиране на битовото потребление от бизнеса не стимулира енергийната ефективност в бита.

Енергийното потребление, в т.ч. на електроенергия, хил. т. н. е. и обем на създадения от индустрията БВП (динамика 2007 г. - 2011 г.) е показано на фиг. 1.3.

Фигура 1.3

От анализа на данните се налага извода, че енергийният интензитет на българската икономика може да се подобрява при изпреварващо развитие на индустриални сектори с ниско потребление на енергийни ресурси, чрез подобряване на енергийната ефективност в енергетиката, транспорта и бита.

1.3. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБМЕН, ВНОС И ИЗНОС НА СТОКИ

Външнотърговският обмен на стоки, който България отчита през последните пет години е показан в **таблица 1.4**.

След големия спад в износа и вноса в 2009 год., след 2010 год. има ежегоден **ръст, както в износа, така и при вноса** на стоки. Външнотърговското салдо запазва своята отрицателна характеристика и поради изпреварващ ръст на вноса, спрямо износа от страната, неговата стойност през 2012 год. расте и надхвърля 9 млрд.лева, в т.ч. 5.4 млрд. лева е отрицателното салдо от търговския обмен с ЕС.

Най-голям търговски партньор на България е ЕС, износът, за който е 23.8 млрд. лева или 58.4 %, а вносът е на стойност 29.2 млрд.лева, респективно 58.6 %. По обем на износа за отделните страни-членки на първо място е Германия с 4.1 млрд.лева, следва Италия с 3.4 млрд.лева, Румъния с 3.3 млрд.лева и Гърция с 2.9 млрд.лева. Съгласно стандартната външнотърговска класификация, най-голям обем в износа по отделните сектори имат „артикулите, класифицирани по вида на материала”, включващи металите – 9.3 млрд.лева, следват секторите „машини, оборудване, превозни средства” и „горива, нефтопродукти”, съответно с 6.8 млрд.лева и 6.7 млрд.лева.

При вноса с почти еднаква стойност от 12 млрд. са горивата и нефтопродуктите, както и сектор „машини, оборудване, превозни средства”.

Таблица 1.4

Външнотърговски баланс при стоковия обмен, млрд. лева

Показатели:	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.
Внос на стоки, в т.ч	49.5	33.0	37.6	45.1	49.8
- металопродукти	4.2	1.8	2.2	3.5	3.3
относителен дял, %	8.5	5.5	5.9	7.8	6.6
Износ на стоки, в т.ч	29.9	22.9	30.5	39.3	40.7
- металопродукти	6.1	3.6	5.3	7.6	6.6
относителен дял,%	20.4	15.7	17.8	19.3	16.3
Външнотърговско салдо, в т.ч. на	- 19.6	- 10.1	- 7.17	- 5.8	- 9.1
- металопродукти	+ 1.9	+ 1.8	+ 3.1	+ 4.1	+ 3.3

Източник: НСИ, Стандартна външнотърговска класификация, 2012 год.

Митнически данни, НАП

През целия посочен период, относителният дял на металите (първични и вторични) и на металургична продукция в износа на стоки от страната е висок – в порядъка на 16 - 20 %.

Изнесените черни и цветни метали и металургични продукти в стойност, спрямо 2011 год., са с 1 млрд.лева по-малко, което се дължи както на намален физически обем, така и на промени в цените на металите на световните пазари.

Въпреки това външнотърговското салдо, което се получава като резултат от обмена на металопродукти в структурата на вноса и износа е положителна величина. Отчетената стойността от над 3 млрд.лева има позитивно отражение върху макроикономическите показатели на страната. Секторът се характеризира като силно експортно ориентиран, при доказани възможности да присъства на европейските и световни пазари с конкурентоспособно производство на метали и металургични продукти.

РАЗДЕЛ ВТОРИ

ЧЕРНАТА МЕТАЛУРГИЯ В БЪЛГАРИЯ

2.1. ПРОИЗВОДСТВО НА ЧЕРНИ МЕТАЛИ И ПРОКАТ ОТ ТЯХ

Стоманодобивът е стратегически сектор за целия Европейски съюз; Общността е вторият по големина производител на стомана в света и произвежда 11% от световната продукция, която през 2012 год. е 1 518 588 хил. т, т.е. в Европейския съюз са произведени 168 592 хил. т.

Производството на стомана и стоманени продукти в България се осъществява основно в 5 фирми-членове на БАМИ – „Стомана индъстри” АД, „Промет стиил” АД, „Хелиос Металург” ООД, „ПИХ Индъстри” АД и „Жити” АД.

През 2011 год. „Кремиковци” АД – най-голямото предприятие в областта на черната металургия – окончателно прекрати производствените си дейности, което дава отражение върху сравняването на данните за 2011 и 2012 год. с тези за предишните периоди.

2.1.1. ПРОИЗВОДСТВО НА СУРОВА СТОМАНА

От 2009 год. течна стомана в България се произвежда само в електропечи, а от 2011 год. – само в „Стомана индъстри” АД.

Данни за произведената сурова стомана през периода 2008-2012 год. по процеси и фирми се съдържат в таблица 2.1 и на фигури 2.1 и 2.2.

Произведената сурова стомана през 2012 год. е 640.5 хил. т., което е със 194.0 хил.т по-малко в сравнение с 2011 год., или намаление от 23.2%. Това е спад в производството до нива, по-ниски дори от първите години на започналата през 2008 год. икономическа криза. Намаленото производство на стомана е отражение на спада в производството в целия Европейски съюз – с почти 5% спрямо предходната година – породен от свитото потребление в ЕС и намаленото търсене в секторите – основни потребители на стоманена продукция. В световен мащаб количеството произведена стомана нараства.

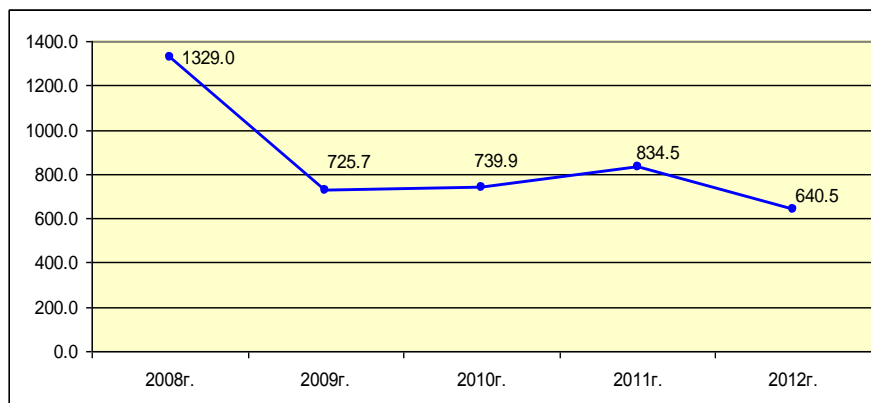
Произведената в България стомана през 2009 год. представлява 0.059 % от производството на сурова стомана в световен мащаб, 0.052% през 2010 год., 0.055 % през 2011 год. и 0.042 % през 2012 год. Спрямо ЕС този показател е съответно 0.521 % през 2009 год., 0.428 % през 2010 год., 0.470 % през 2011 год. и 0.379 % през 2012 год.

Таблица 2.1

Процес:	Фирми:	2008	2009	2010	2011	2012	2012/11	
							+/-	%
КК	"Кремиковци" АД	428.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ЕП	"Стомана индъстри" АД	839.2	580.9	696.2	834.5	640.5	-194.0	76.8
	"Кремиковци" АД	61.8	144.8	43.7	0.0	0.0	0.0	0.0
	Общо ЕП	901.0	725.7	739.9	834.5	640.5	-194.0	76.8
Общо по фирми:	"Кремиковци" АД	489.8	144.8	43.7	0.0	0.0	0.0	0.0
	"Стомана индъстри" АД	839.2	580.9	696.2	834.5	640.5	-194.0	76.8
Общо за страната		1329.0	725.7	739.9	834.5	640.5	-194.0	76.8
Непрекъснато отлята	"Стомана индъстри" АД	839.2	580.9	696.2	834.5	640.5	-194.0	76.8
	"Кремиковци" АД	463.2	131.4	40.8	0.0	0.0	0.0	0.0
	Общо	1302.4	712.3	737.0	834.5	640.5	-194.0	76.8

Източник: Фирмени данни

Фигура 2.1

Производство на сурова стомана, хил. т

2.1.2. ПРОИЗВОДСТВО НА ВАЛЦУВАНИ ЧЕРНИ МЕТАЛИ И ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Производството на валцувани черни метали (ВЧМ) в България през последните пет години по производства и фирми е представено в таблица 2.2 и фигури 2.2 и 2.3.

Таблица 2.2

Производство на валцувани черни метали (ВЧМ) по асортимент, хил. т

Видове прокат:	Фирми:	2008	2009	2010	2011	2012	2012/11	
							+/-	%
ГВ дълъг	"Промет стиил" АД	462.9	278.3	225.3	359.9	235.8	-124.1	65.5
	"Стомана индъстри" АД	368.4	348.9	364.7	433.4	291.8	-141.6	67.3
	"Хелиос металург" ООД	53.2	38.0	22.0	20.4	15.4	-5.0	75.5
	Общо	884.5	665.2	612.0	813.7	543.0	-270.7	66.7
ГВ плосък	"Кремиковци" АД	466.2	137.4	45.2	0.0	0.0	0.0	0.0
	"Стомана индъстри" АД	328.3	165.9	239.2	300.8	275.3	-25.5	91.5
	Общо	794.5	303.3	284.4	300.8	275.3	-25.5	91.5
ГВ прокат (общо)	"Промет стиил" АД	462.9	278.3	225.3	359.9	235.8	-124.1	65.5
	"Кремиковци" АД	466.2	137.4	45.2	0.0	0.0	0.0	0.0
	"Стомана индъстри" АД	696.7	514.8	603.9	734.2	567.1	-167.1	77.2
	"Хелиос металург" ООД	53.2	38	22	20.4	15.4	-5.0	75.5
	Общо	1679.0	968.5	896.4	1114.5	818.3	-296.2	73.4
Прокат	Крайни продукти	1679.0	968.5	896.4	1114.5	818.3	-296.2	73.4

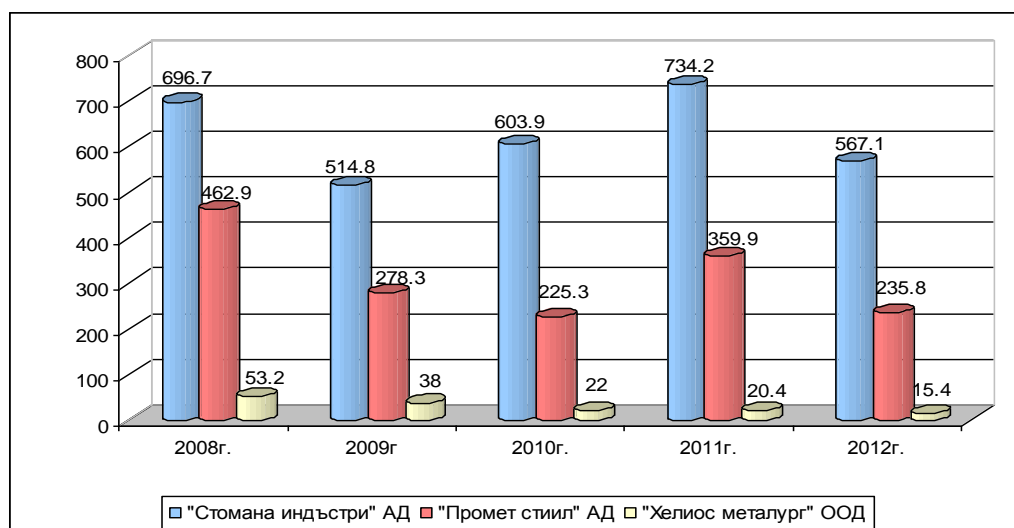
Източник: Фирмени данни

През 2012 год. производството на валцувани черни метали (ВЧМ) в България е 818.3 хил. т – с 296.2 хил. т по-малко отколкото през 2011 год., или намаление от 26.6 %. Отново, както и при производството на сурова стомана, произведените количества са по-ниски дори от 2009 и 2010 год. (съответно 968.5 хил. т и 896.4 хил. т).

Производството на плосък прокат през 2012 год. отбелязва намаление от 8.5 % в сравнение с 2011 год. и е 275.3 хил. т – най-малкото количество произведен плосък прокат през периода 2008-2012 год.

През 2012 год. при **производството на дълъг прокат** се отчита значително намаление от 33.3% в сравнение с предходната година. Произведеният дълъг прокат през 2012 год. е 543.0 хил. т (813.7 хил. т през 2011 год.). Очакванията от 2011 год. за повишаване на производството и постепенно връщане към нивата от периода преди кризата очевидно не се оправдават през 2012 год.

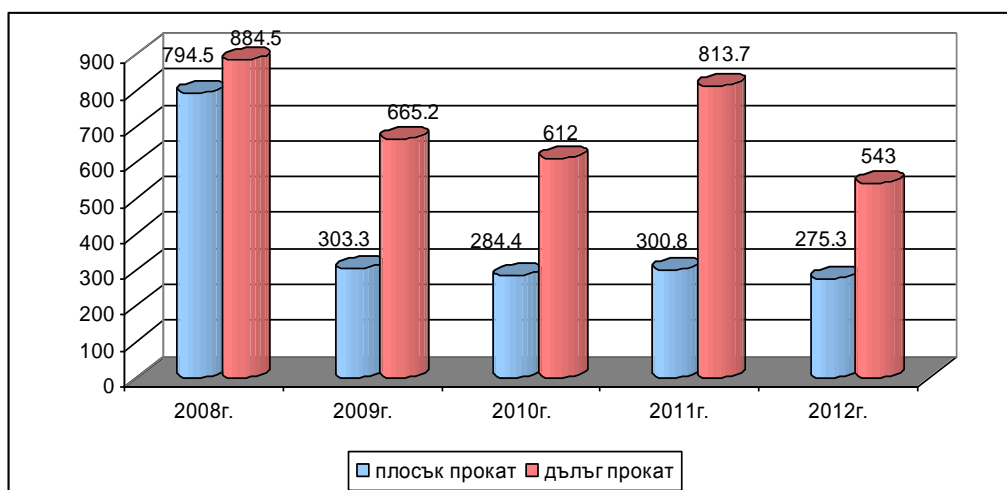
Фигура 2.2

Производство на валицовани черни метали (ВЧМ) по фирми, хил. т

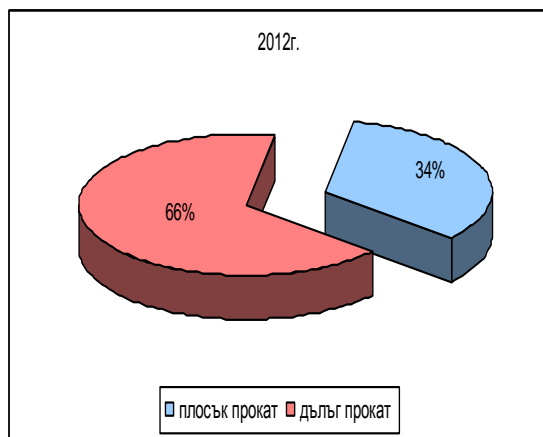
За разлика от 2011 год., когато фирмите, произвеждащи дълъг прокат отчетоха ръст в производството си (освен „Хелиос Металург” – незначителен спад), през 2012 год. и в трите фирми-производителки – „Промет Стиил” АД, „Стомана индъстри” АД и „Хелиос металург” ООД – се наблюдава сериозно намаление, съответно 34.5%, 32.7% и 24.5%.

Фигура 2.3

Производство на плосък и дълъг прокат, хил.т

Фигура 2.4

Производство на плоски и дълги ВЧМ, 2012 год., %

През 2012 год. се запазва тенденцията от последните години делът на произведения дълъг прокат да надвишава значително този на плоския, като съотношението за разглежданата година е 66/34 %. Тази тенденция започва през 2008/2009 год., след спиране на производството на основни плоски продукти в „Кремиковци” АД, както е видно от фиг. 2.3.

Българското производство на горещовалцуван прокат през 2012 год. представлява 0.051 % от общото световно производство на този продукт (1 605 766 хил. т) и 0.603 % от това производство в рамките на ЕС (27) (135 616 хил. т). За сравнение тези показатели за 2011 год. са съответно 0.080 % и 0.766 %.

Данните за горещовалцувания плосък прокат показват, че през 2009, 2010, 2011 и 2012 год. България е произвела съответно 0.056%, 0.043%, 0.042 % и 0.034 % от плоския прокат в световен мащаб и 0.532 %, 0.414 %, 0.342 % и 0.341 от това производство в ЕС (27).

За горещовалцувания дълъг прокат производството през 2009, 2010, 2011 и 2012 год. представлява съответно 0.140 %, 0.121 %, 0.149 % и 0.083 от общото световно производство и 1.531 %, 1.200 %, 1.436 % и 1.002 от това производство в ЕС (27).

От данните е видно, че делът на България в производството и на плосък, и на дълъг прокат намалява както спрямо световното производство, така и спрямо производството на ВЧМ в ЕС (27).

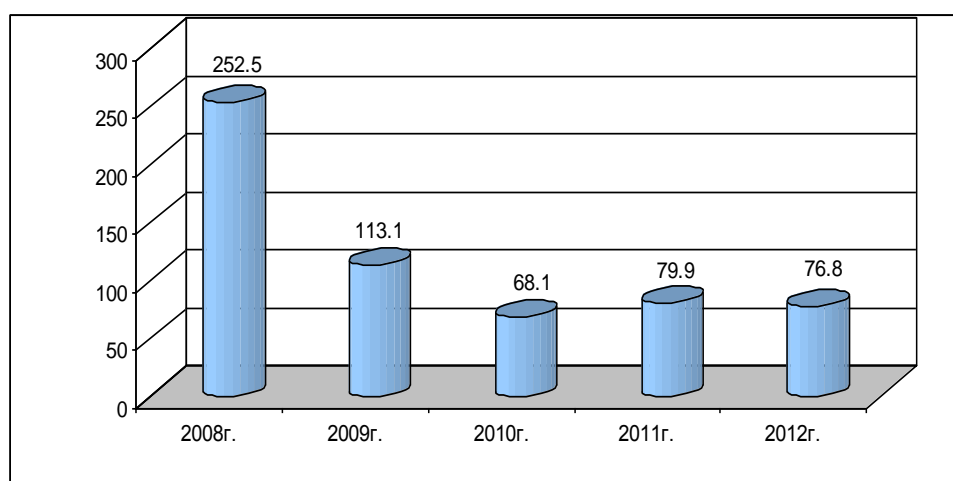
Производството на изделия от ВЧМ общо и по фирми е представено на таблица 2.3 и фигура 2.5.

Производство на изделия от валикувани черни метали (ВЧМ) по фирми и асортимент, хил. т

Изделия:	Фирми:	2008	2009	2010	2011	2012	2012/11	
							+/-	%
Стоманени тръби	"ПИХ Индъстри" АД	133.0	64.0	25.5	41.9	44.5	2.6	106.2
	"Интер Тръст Холд" АД	25.8	4.4	2.1	0.0	0.0	0.0	0.0
	"Кльокнер Металснаб" АД	5.7	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Общо	164.5	68.7	27.6	41.9	44.5	2.6	106.2
в т.ч. - шевни	"ПИХ Индъстри" АД	133.0	64.0	25.5	41.9	44.5	2.6	106.2
	"Интер Тръст Холд" АД	10.2	1.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	"Кльокнер Металснаб" АД	5.7	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Общо	148.9	65.6	25.5	41.9	44.5	2.6	106.2
-безшевни	"Интер Тръст Холд" АД	15.6	3.1	2.1	0.0	0.0	0.0	0.0
	Общо	15.6	3.1	2.1	0.0	0.0	0.0	0.0
Стоманени топки за мелници	"Стомана индъстри" АД	10.0	11.1	7.0	6.4	12.8	6.4	200.0
Тел и телени изделия	"ЖИТИ" АД	47.2	12.3	11.2	11.2	12.6	1.4	112.5
	"Стомана индъстри" АД	0	0	0	1.7	0	-1.7	0.0
	Общо	47.2	12.3	11.2	12.9	12.6	-0.3	97.7
Елементи руднично крепене	"Стомана индъстри" АД	30.8	21.0	22.3	18.7	6.9	-11.8	36.9
Прокат	Крайни продукти	252.5	113.1	68.1	79.9	76.8	-3.1	96.1

Източник: Фирмени данни

Фигура 2.5

Производство на изделия от ВЧМ през 2012 год., хил. т

Количеството на произведените в България през 2012 год. изделия от ВЧМ е 76.8 хил. т, т.е. запазва се нивото от предходната година, като се отчита незначителен спад от 3.1 хил. т.

- В състава на БАМИ единствен производител на стоманени тръби остана „ПХИ Индъстри” АД. През 2012 год., както и през 2011 год., в България се произвеждат само шевни тръби, като през изминалата година произведеното количество е 44.5 хил. т, с 2.6 хил. т повече от 2011 год. Нивата са все още доста под тези от преди кризата.

- За тел и телени изделия е посочено производството в „Жити” АД – Русе. През 2012 год. се отчита леко повишение в това производство в сравнение с предходната година – с 1.4 хил. т, или 12.6 хил.т през 2012 год.

- Произведените стоманени топки за мелници в „Стомана Индъстри” АД се увеличават два пъти – от 6.4 хил. т през 2011 год. на 12.8 хил. т през 2012 год.

2.2. ТЪРГОВСКИ ОБМЕН И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ВЧМ И ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

2.2.1. ВНОС НА СКРАП, ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Таблица 2.4 съдържа данни за вноса на скрап, ВЧМ и изделия от тях през последните пет години.

Общият обем на вноса на скрап, валцувани черни метали и изделия от тях през 2012 год. е 1477.9 хил. т, което представлява спад от 406.7 хил. т или 21.6 %.

Намалението е основно при вноса на скрап и полупродукти, а при изделията от ВЧМ дори се отчита слаб ръст от 10.4 хил. т.

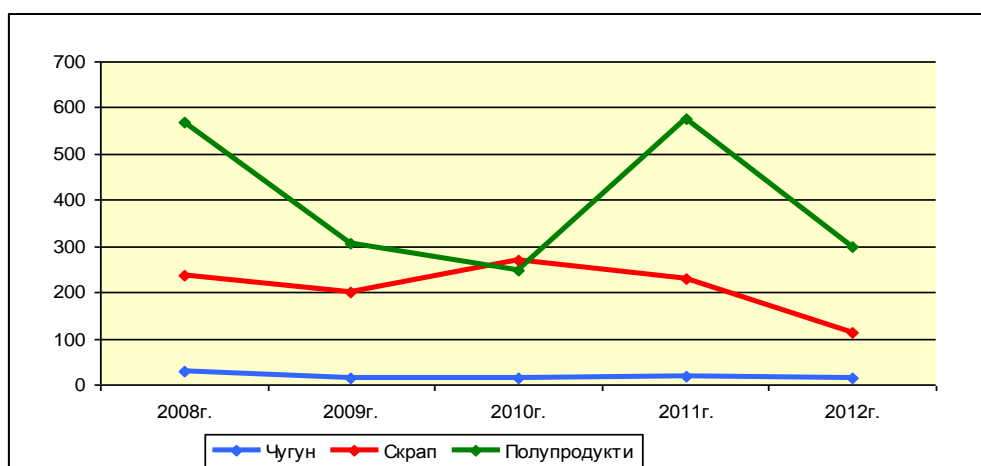
В стойностно изражение вносът на скрап, валцувани черни метали и изделия от тях през 2012 год. отбелязва спад от 14.6 % или 154.5 млн. евро в сравнение с 2011 год.

Внос на скрап, ВЧМ и изделия от тях, хил. т

Стоки:	2008	2009	2010	2011	2012	2012/11	
						+/-	%
Нелегирани - общо	1855.5	1032.7	1046.2	1619.0	1201.2	-417.8	74.2
Чугун - блок, гранули, прах	30.4	15.6	14.8	17.5	15.1	-2.4	86.3
Феросплави	14.4	9.0	11.4	21.2	21.1	-0.1	99.5
Скрап	237.1	202.3	269.5	230.4	113.5	-116.9	49.3
Полупродукти	567.7	306.0	248.9	574.9	299.4	-275.5	52.1
ГВ прокат (рулон и лист)	245.1	132.8	191.2	338.0	359.9	21.9	106.5
СВ прокат (рулон и лист)	105.2	70.6	98.2	113.6	98.2	-15.4	86.4
Валцдрат	222.8	99.5	86.6	110.0	113.4	3.4	103.1
Пръти	306.0	144.0	89.9	163.7	113.0	-50.7	69.0
Профили	126.8	52.9	35.7	49.7	67.6	17.9	136.0
Легирани - общо	79.3	31.1	56.7	60.1	60.8	0.7	101.2
ГВ и СВ рулони и лист	46.4	21.0	37.8	35.0	35.3	0.3	100.9
Пръти и профили	32.9	10.1	18.9	25.1	25.5	0.4	101.6
Изделия от ВЧМ	252.7	169.3	176.3	205.5	215.9	10.4	105.1
Безшевни тръби	40.0	18.1	21.1	27.9	33.0	5.1	118.3
Заварени тръби	48.4	29.1	29.9	28.5	32.2	3.7	113.0
Ламарина с покритие	135.3	97.7	106.6	130.5	120.9	-9.6	92.6
Телове, вѐжета и др.	29.0	24.4	18.7	18.6	29.8	11.2	160.2
Общо	2187.5	1233.1	1279.2	1884.6	1477.9	-406.7	78.4
Стойност, млн. евро	1485.8	556.6	589.6	1057.7	903.2	-154.5	85.4
Стойност, млн. лева	2906.0	1088.6	1153.1	2068.7	1766.6	-302.1	85.4

Източник: Митническа статистика, НАП

Фигура 2.6

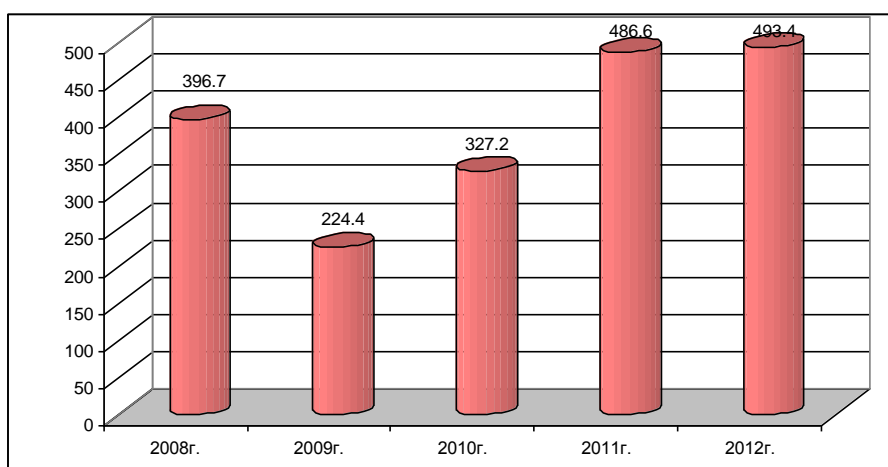
Внос на чугун, скрап и полупродукти, хил. т

Вносът на **чугун** през 2012 год., както и през преходната, е основно от Украйна – 76.8 %, следвана от Турция с 8 %. Количеството внесен чугун запазва относително еднакви нива през последните години.

Вносът на **скрап** намалява с повече от 50% - през 2012 год. в България са внесени 113.5 хил. т скрап, а делът на отпадъците в общия обем на вноса вече е 7.7 % (12.2 % през 2011 год.). Най-големи количества са внесени от Румъния (48.4 %) и Сърбия (34.5 %)

При вноса на **полупродукти** през 2012 год. се отчита спад спрямо преходната година, като количеството на внесените полупродукти през 2012 год. е 299.4 хил. т. Украйна е водещата страна, от която се правят доставките – 94.4 % от общо внесените количества.

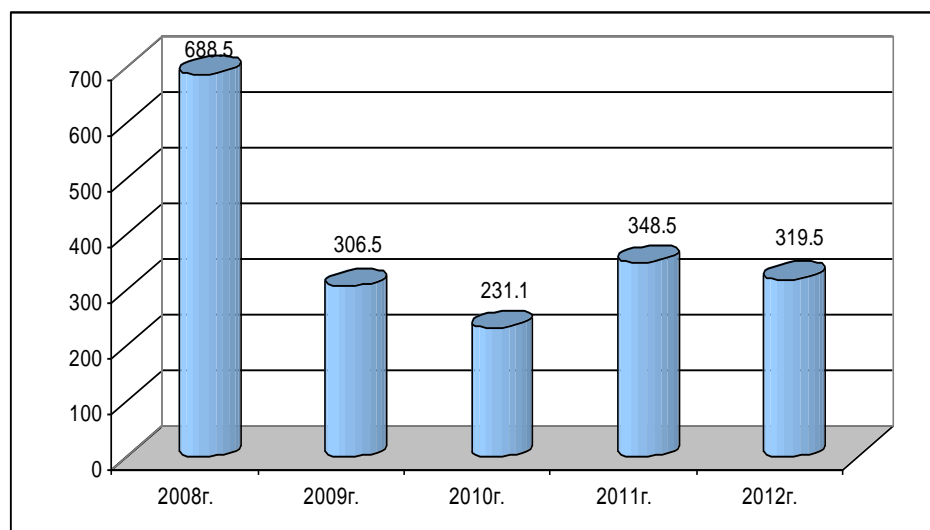
Фигура 2.7

Внос на плосък прокат, хил.т

Вносът на горещовалцуван и студеновалцуван **плосък прокат** от **нелегирани** марки стомани в количествено изражение е 458.1 хил. т, което представлява слаб ръст в сравнение с 2011 год. (451.6 хил. т). Общият внос на ГВ и СВ плоски продукти, както от легирана, така и от нелегирана стомана е 493.4 хил. т, или с 6.8 хил. т повече от 2011 год. Страната, основен доставчик на плосковалцуван прокат за България е Украйна, като тя увеличава дела си в общия внос на този вид продукти до 87 %.

През 2012 год. делът на вноса на плосък прокат в България спрямо вноса на този продукт в ЕС е 0.73 %, а спрямо целия свят – 0.3 %. Тези показатели за 2011 год. са съответно 0.65 % спрямо ЕС и 0.28 % спрямо света.

Внос на дълги продукти, хил. т

През 2012 год. в България са внесени 319.5 хил. т **дълги продукти** от обикновени и легирани марки стомана. През 2011 год. вносът на такива продукти е бил 348.5 хил. т, т.е. наблюдава се лек спад от 29 хил. т.

В сравнение с 2011 год. вносът на **пръти от нелегирана стомана** отчита спад от 50.7 хил. т и през 2012 год. е 113.0 хил. т. Румъния запазва водещото си място на страна вносител на тези продукти с 54 %, следвана от Турция (12.9 %), Гърция (10.3 %) и Украйна (7.3 %).

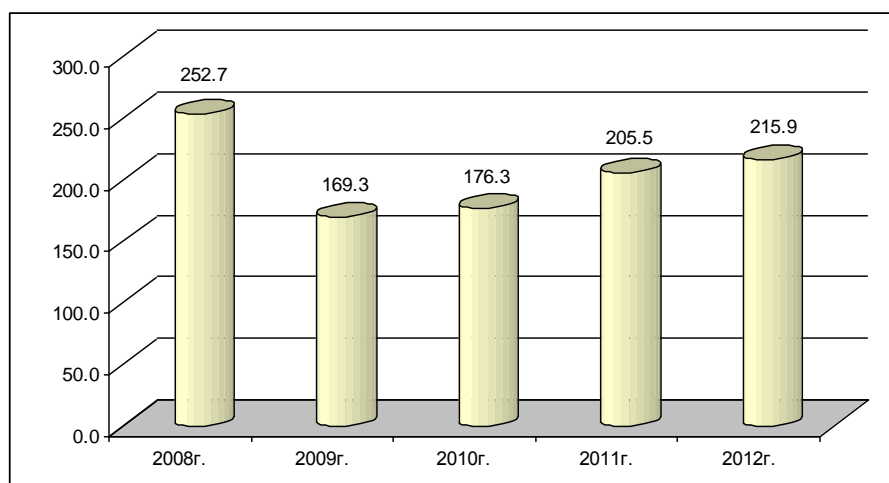
Вносът на **профили от нелегирани марки** стомана бележи ръст от 17.9 хил. т и достига 67.6 хил.т през 2012 год. Вносът е както и при прътите основно от Румъния (21.3 %), следвана от Люксембург – 17.3 %, Полша – 12.1 % и Гърция – 12 %.

При **легираните пръти и профили** вносът през 2012 год. запазва нивото си от предходната година. Вносът е основно от Русия (26.3 %), Украйна (14.5 %) и Китай (12.9 %).

Вносът на **валцдрат** се увеличава незначително от 110.0 хил. т през 2011 год. на 113.4 хил. т през 2012 год. Основни страни-вносителки са Украйна с 41 % от този внос, следвана от Гърция (29 %), Румъния (14 %) и Турция (9 %).

Вносът на дълги продукти в рамките на ЕС, както и за целия свят намалява през 2012 год. Като дял от ЕС вносът на тези продукти в България представлява 1.08 %, а спрямо света – 0.46 %. За сравнение тези цифри за 2011 год. са 1.09 % и 0.50 %, т.е. България запазва същото ниво на относителен дял.

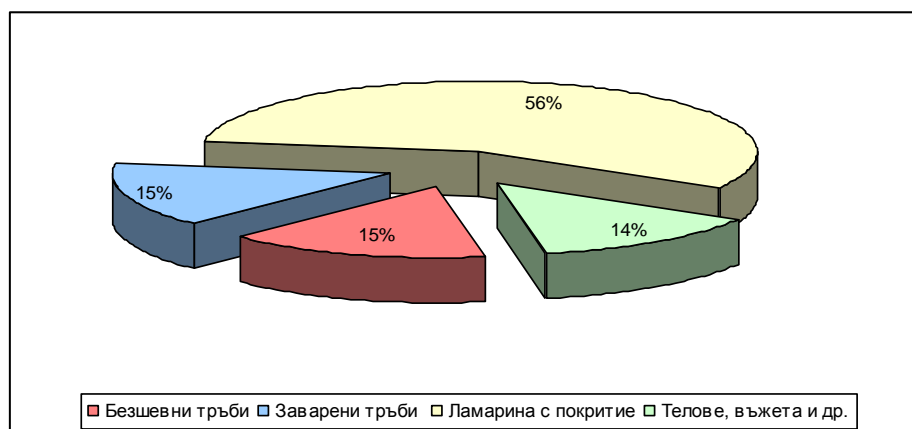
Фигура 2.9

Внос на метални изделия, хил. т

През 2012 год. общият обем на вноса на **метални изделия** (безшевни и заварени тръби, ламарина с покритие, телове, въжета и др.) е 215.9 хил. т, което представлява слаб ръст от 10.4 хил. т спрямо предходната 2011 год. Това се отразява негативно на българското производство на метални изделия.

Фигура 2.10

Внос на метални изделия, 2012 год.

При вноса на метални изделия преобладаващ дял има този на ламарина с покритие (56 %), което се дължи на отсъствието на такова производство в България. През 2012 год. нейният дял намалява за сметка на увеличение при всички останали метални изделия.

През 2012 год. вносът както на **безшевни**, така и на **заварени тръби** се увеличава, съответно с 5.1 % и 3.7%, за разлика от 2011 год. когато е отчетено намаление на вноса на заварени тръби. Безшевни тръби се внасят от Германия (34 %), Украйна (17.9 %) и Румъния (17.6 %), а заварени главно от Македония (27.6 %), Турция (20.6 %) и Италия (10 %).

Вносът на ламарина с покритие през отчетната година намалява с 9.6 хил. т и е 120.9 хил. т. Основни вносители на тези продукти през 2012 год. са Турция (17.6 %), Македония (15.8 %), Гърция (12.2 %) и Румъния (11.8 %).

2.2.2. ИЗНОС НА СКРАП, ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Данни за изнесените количества скрап, черни метали и изделия от тях през периода 2008 – 2012 год. са представени на таблица 2.5.

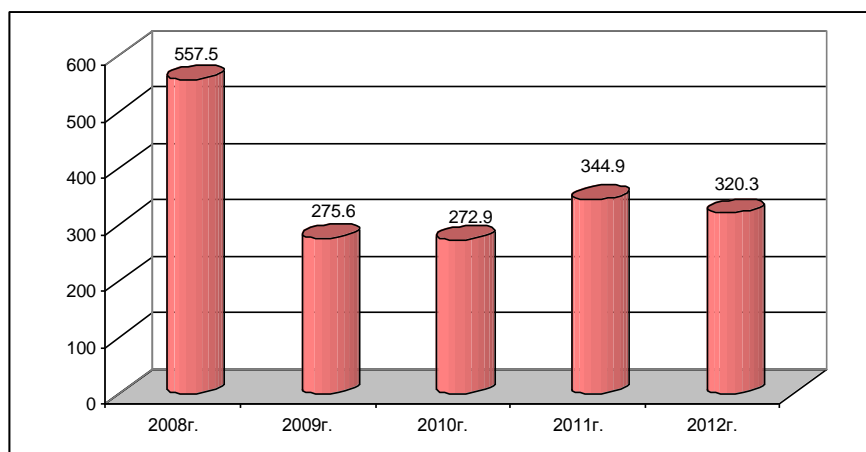
Таблица 2.5

Износ на скрап, ВЧМ и изделия от тях, хил. т

Стоки:	2008	2009	2010	2011	2012	2012/11	
						+/-	%
Нелегирани – общо	1931.7	1423.0	1745.7	1932.0	1577.1	-354.9	81.6
Чугун – блок, гранули, прах	32.2	1.4	1.1	0.8	1.3	0.5	162.5
Феросплави	2.9	12.8	3.1	0.6	2.6	2.0	433.3
Скрап	740.4	511.0	949.0	851.0	730.7	-120.3	85.9
Полупродукти	85.4	48.9	19.5	24.8	14.3	-10.5	57.7
ГВ прокат (рулон и лист)	549.2	270.0	266.0	336.1	307.0	-29.1	91.3
СВ прокат (рулон и лист)	8.3	5.6	6.9	8.8	10.5	1.7	119.3
Валцдрат	20.1	19.8	24.9	49.0	47.5	-1.5	96.9
Пръти	437.8	489.7	411.5	595.0	416.6	-178.4	70.0
Профили	55.4	63.8	63.7	65.9	46.6	-19.3	70.7
Легирани – общо	3.6	1.4	2.4	5.9	8.1	2.2	137.3
ГВ и СВ рулони и лист	-	0.0	0.0	0.0	2.8	2.8	100
Пръти и профили	3.6	1.4	2.4	5.9	5.3	-0.6	89.8
Изделия от ВЧМ	136.3	90.9	79.0	104.2	115.5	11.3	110.8
Безшевни тръби	11.0	5.2	5.1	3.4	2.6	-0.8	76.5
Заварени тръби	108.7	79.0	66.5	86.9	97.7	10.8	112.4
Ламарина с покритие	8.9	5.8	7.2	8.3	9.0	0.7	108.4
Телове, въжета и др.	7.7	0.9	0.2	5.6	6.2	0.6	110.7
Общо	2071.6	1515.3	1827.1	2042.1	1700.7	-341.4	83.3
Стойност, млн. евро	1043.7	481.9	696.0	1075.9	784.0	-291.9	72.9
Стойност, млн. Лева	2041.3	942.5	1361.2	2104.3	1533.4	-570.9	72.9

Източник: Митническа статистика, НАП

Тенденцията за постепенно възстановяване нивата на износа от периода преди кризата е прекъсната. През предходната 2011 год., износът преодолява периода на спад и достига 2042.1 хил. т, т.е. нивото от 2008 год. (2071.6 хил. т). През 2012 год., обаче отново се наблюдава спад в изнесената продукция – с 340.4 хил. т по-малко, или намаление от почти 17 % спрямо 2011 год. Тъй като металургията е експортно ориентиран сектор, намалението в производството (повече от 23 %) веднага дава своето отражение върху износа на металургична продукция.

Износ на плосък прокат, хил. т

Износът на **плосък прокат** през 2012 год. е 320.3 хил. т, което представлява слабо намаление от 24.6 хил. т, или 7.1 % спрямо предходната година.

За 2012 год. делът на изнесените от българските предприятия плоски продукти представлява 0.44 % от този износ за ЕС и 0.16 % от световния износ на тези продукти. За сравнение през 2011 год. тези цифри са съответно 0.48 % и 0.18 %, т.е. наблюдава се слабо намаление на дела на България при износа на плоски продукти.

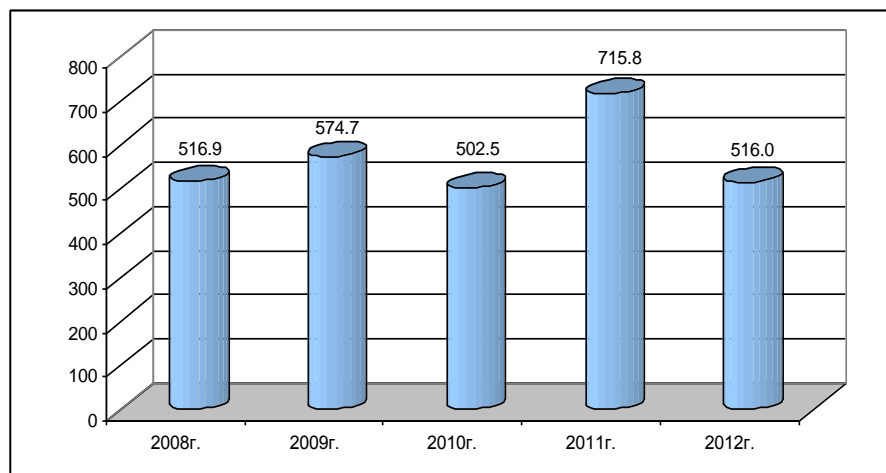
Таблица 2.6

Износ на плосък прокат по региони, хил. т

Региони:	2008	2009	2010	2011	2012	2012/11	
						+/-	%
Европейски съюз (27)	402.8	200.9	189.1	268.1	220.7	-47.4	82.3
Други европ. Страни	140.0	73.7	62.9	55.8	84.6	28.8	151.6
ОНД	0.1	0.3	2.0	0.0	0.2	0.2	-
Други	0.0	0.6	16.6	21.0	14.8	-6.2	70.5
Общо	552.3	275.5	272.9	344.9	320.3	-24.6	92.9

Източник: Митническа статистика, НАП

От таблица 2.6 е видно, че износът на плоски продукти е насочен главно към държавите от ЕС (68.9 %) и други европейски страни – 26.4 %. В сравнение с 2011 год. износът към държавите-членки на Съюза намалява за сметка на този към други страни от Европа.

Износ на дълъг прокат, хил. т

При **дългите продукти** износът през 2012 год. отбелязва спад и е 516.0 хил. т, което е с 199.8 хил. т по-малко в сравнение с 2011 год., т.е. намалението е 28 %.

При **прътите** от нелегирани марки стомана основна част от изнесените количества са насочени към страните от Балканския регион – Румъния (54.6 %), Македония (5.4 %), Сърбия (4.3 %). Износът на пръти през 2012 год. намалява със 178.4 хил. т, или 30 % в сравнение с 2011 год.

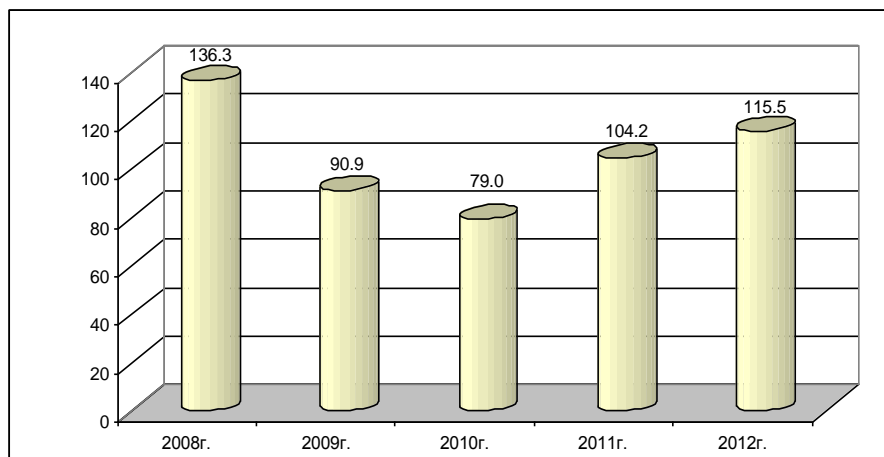
Износът на **профили** през 2012 год. също отбелязва известен спад – изнесени са 19.3 хил.т по-малко (29.3 %). Дестинациите на този износ също са най-вече страни от региона – Гърция (38.6 %), Румъния (24.5 %) и Македония (6.4 %).

Износът на **полупродукти** бележи значително намаление – от 24.8 хил. т през 2011 год. на 14.3 хил. т през отчетната 2012 год. 82.5 % от полупродуктите са изнесени за Гърция, а 11.9 % за Турция.

През 2012 год. износът на **валцдрат** запазва нивото от предходната година. Основните направления отново са страните от региона – Румъния (71.8 %), Македония (15.8 %) и Гърция (11.2 %).

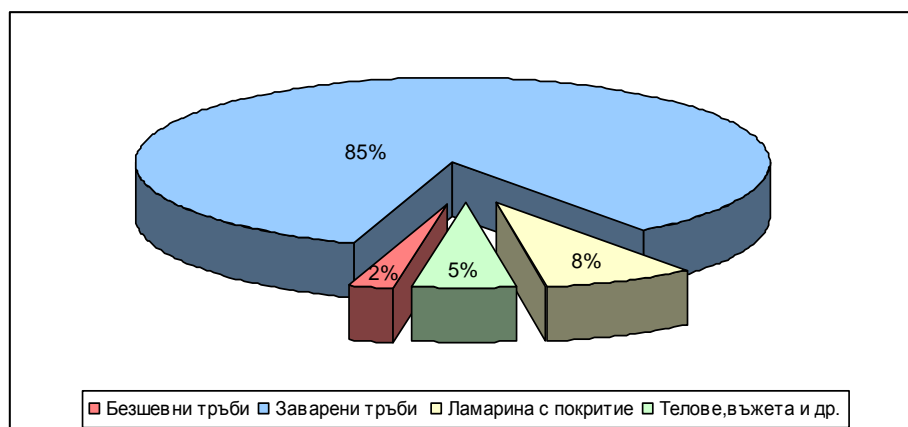
Налага се изводът, че през 2012 год. износът на дълги продукти е основно насочен към страни от Балканския регион.

Делът на България в този износ спрямо ЕС и света е съответно 1.23 % и 0.50%. За 2011 год. тези стойности са 1.88 % и 0.81 %. Намалението се дължи на спада в износа от България, тъй като износът на дълги продукти от ЕС през 2012 год. се запазва на същото ниво, както и през 2011 год., а при износа за целия свят се отчита повишение от 5%.

Износ на метални изделия, хил. т

През 2012 год. общият обем на износа на **метални изделия** е 115.5 хил. и бележи ръст от 10.8 %, или в количествено изражение – от 11.3 хил. т. След спада в този износ през първите години на икономическата криза се забелязва постепенно повишаване на изнесените количества през 2011 и 2012 год. Въпреки това нивото все още е под това от 2008 год. – 136.3 хил. т.

Износ на метални изделия, 2012 год.

Фигура 2.14 ясно показва, че основен дял в износа на метални изделия през 2012 год. имат **заварените тръби** – 85 %. При тях износът се увеличава с 10.8 хил. т или 12.4 % в сравнение с 2011 год. и е 97.7 хил. т. Основните направления за износ, както и през предходните години, са Германия (51.3 %) и Румъния (18.2 %).

През отчетната година при **безшевните тръби** се отчита намаление на износа с 0.8 хил. т, при **ламарината с покритие** увеличение с 0.7 хил. т, а при **телените изделия** тенденцията за нарастване на износа продължава – с 0.6 хил. т повече от 2011 год. Поради сравнително малкия дял на тези продукти в общия износ на метални изделия, основен фактор са заварените тръби.

Таблица 2.7 и фигура 2.15 дават информация за количествата и дестинациите за износа на скрап от България през 2012 год.

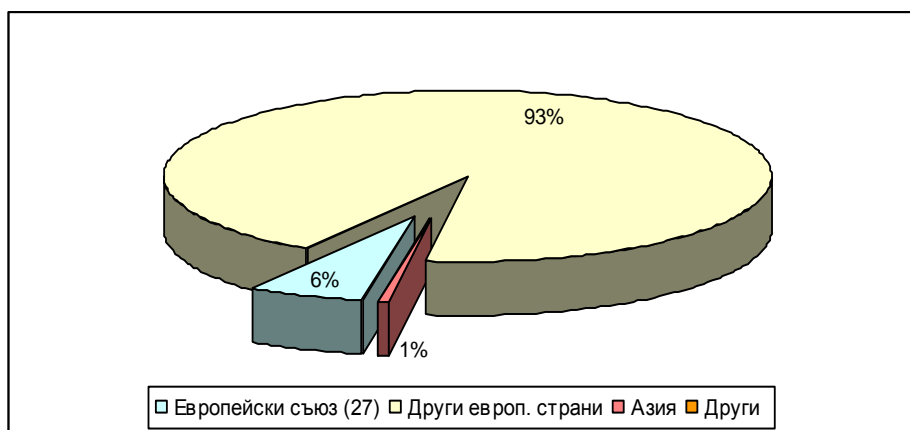
Износ на скрап, хил. т

Региони:	2008	2009	2010	2011	2012	2012/11	
						+/-	%
Европейски съюз (27)	150.5	137.5	183.3	141.6	44.5	-97.1	31.4
Други европ. Страни	578.8	367.4	760.7	704.9	682.5	-22.4	96.8
Азия	9.1	6.0	4.3	3.2	3.7	0.5	115.6
Други	2.0	0.1	0.7	1.2	0.0	-1.2	0.0
Общо	740.4	511.0	949.0	850.9	730.7	-120.2	85.9

Източник: Митническа статистика, НАП

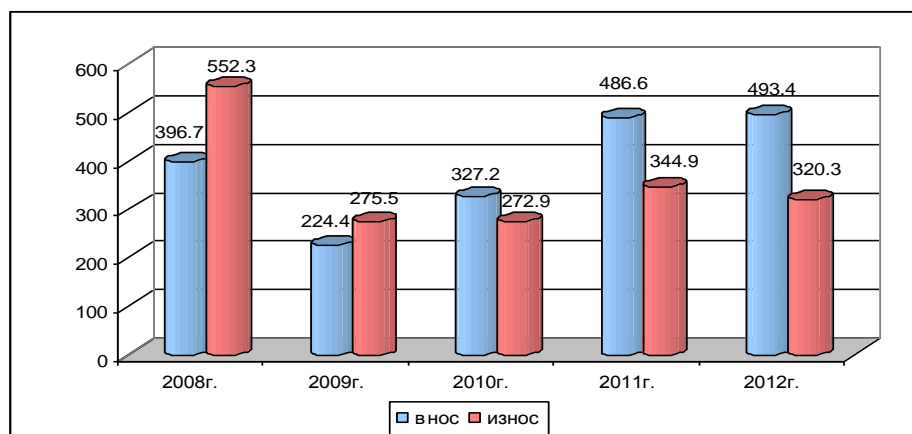
Общият обем на изнесения **скрап** през 2012 год. е 682.5 хил. т, което представлява спад от 120.2 хил. т (14.1 %) в сравнение с предходната година, като най-голямото намаление е в изнесените количества за Европейския съюз – от 141.6 хил. т през 2011 год. на 44.5 хил. т през 2012 год. Прави впечатление, че износет за други страни (извън ЕС, други страни в Европа и Азия), който традиционно е нисък, през разглежданата година напълно отсъства.

Фигура 2.15

Износ на скрап по региони, 2012 год.

От фигура 2.15 ясно се вижда, че скрап се изнася главно за европейски държави, които са извън ЕС. Това е било така и през предходните години, но през 2012 год., поради намаленото производство на стомана и респективно намалено търсене на скрап, делът на износа за другите европейски страни се увеличава още повече – от 82.8 % през 2011 год. до 93 % през 2012 год.

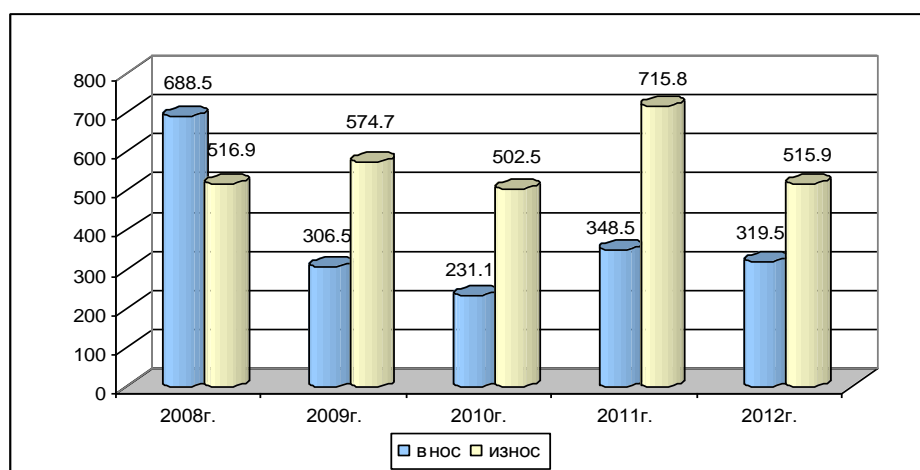
Сравнителни данни за вноса и износа на плоски, дълги продукти и метални изделия са показани съответно на следните фигури: 2.16, 2.17 и 2.18.

Внос и износ на плосък прокат, хил. т

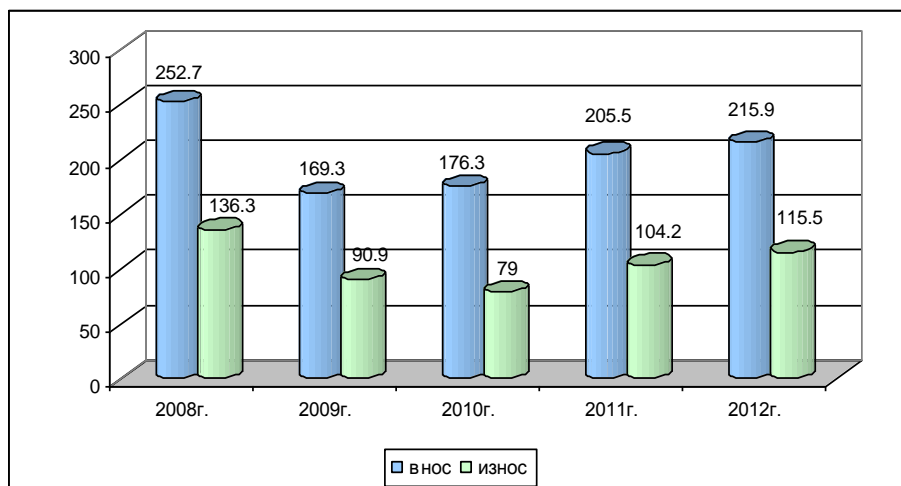
Фигура 2.16 показва тенденциите при вноса и износа на **плоски продукти** през последните пет години. След резкия спад през 2009 год., както при вноса, така и при износа, се наблюдава постепенно покачване през следващите години, като характерна от 2010 год. е промяната в съотношението между вноса и износа. От 2010 год., когато вносът е малко по-висок от износа, през 2011 год. съотношението продължава да се променя в полза на вноса, през 2012 год. тази тенденция се затвърждава. Освен че има повишаване на вноса на плоски продукти, при износа се отчита спад.

Намалението в износа на плоски продукти, поради липса на достатъчно пазари, води до намаляване на производство на тези продукти в „Стомана Индъстри” АД, тъй като след спирането на мощностите за плосък прокат в „Кремиковци” АД през 2010 год. такива продукти се произвеждат само в „Стомана Индъстри” АД.

Внос и износ на дълъг прокат, хил. т

През 2012 год. износът на **дълги продукти** надвишава вноса, както и през предходните няколко години. Докато при вноса нивото се запазва почти същото, то износа намалява с 28%. Това обяснява намаленото производство на дълги продукти във всички фирми-производителки.

Внос и износ на метални изделия, хил. т

При вноса и износа на **метални изделия** традиционно износът е около два пъти по-нисък от вноса. Това е така и през разглежданата 2012 год. През последните няколко години се забелязва постепенно повишаване както на вноса, така и на износа на метални изделия и почти връщане на нивата от 2008 год.

Външнотърговският баланс на някои видове продукция през 2012 год. е даден в таблица 2.8.

Таблица 2.8

**Външнотърговски баланс
на някои видове продукция за 2012 год., хил. т**

Вид продукция:	Износ, хил. т	Внос, хил. т	Разлика
Полупродукти	14.3	299.4	-285.1
Плосък прокат	320.3	493.4	-173.1
Дълъг прокат	515.9	319.5	196.4
Изделия	115.5	215.9	-100.4
Скрап	730.7	113.5	617.2
Общо	1696.7	1441.7	255.0

Източник: Митническа статистика, НАП

Анализът на данните от таблицата показва, че през 2012 год. износът на основните видове прокатни продукти надвишава вноса с 255 хил. т, т.е. търговското салдо е положително. При различните продукти този баланс е различен:

- При **полупродуктите** и **плоския прокат** вносът надвишава износа
- При **дългия прокат** и **изделията** е обратното, износът е по-голям от вноса
- Износът на **скрап** (730.7 хил. т) е значително по-голям от вноса (113.5 хил. т)

Ако от общия внос и износ се изключат обемите на скрапа, който реално не е металургична продукция, то външнотърговското салдо на чистото

металургично производство е отрицателно, т.е. вноса надвишава износа. Количествата са съответно 1328.2 хил. т внос и 966.0 хил. т износ.

2.2.3. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБОРОТ НА ВАЛЦУВАНИ ЧЕРНИ МЕТАЛИ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

В групата ВЧМ се включват полупродуктите, ГВ прокат (рулони, лист и лента), валцдратът, прътите и профилите (включително легирания прокат) и изделия, но без чугун, феросплави и скрап.

Сравнителни данни за външотърговския оборот на ВЧМ и изделия, произвеждани от черната металургия през последните четири години в количествено изражение са представени на таблица 2.9.

Таблица 2.9

Външотърговски оборот на валцувани черни метали и изделия от тях, хил. т

Продукти от ВЧМ и изделия	2008	2009	2010	2011	2012	2012/2011	
						+/-	%
Валцувани черни метали							
- внос (вкл. полупродукти)	1821.1	836.9	807.2	1410.0	1112.3	-297.7	78.9
- износ (вкл. полупродукти)	1176.4	899.2	794.9	1085.5	850.5	-235.0	78.4
Общ оборот	2997.5	1736.1	1602.1	2495.5	1962.8	-532.7	78.7
Салдо (износ-внос)	-644.7	62.3	-12.3	-324.5	-261.8	62.7	80.7
Изделия от ВЧМ							
- внос	252.7	169.3	176.3	205.5	215.9	10.4	105.1
- износ	136.3	90.9	79.0	104.2	115.5	11.3	110.8
Общ оборот	389.0	260.2	255.3	309.7	331.4	21.7	107.0
Салдо (износ-внос)	-116.4	-78.4	-97.3	-101.3	-100.4	0.9	99.1

Източник: Митническа статистика, НАП

Данните от таблица 2.9 показват, че през 2012 год. и вносът, и износът на **валцувани черни метали (ВЧМ)** намаляват. При вноса намалението е с 297.7 хил. т, а при износа – с 235.0 хил. т спрямо предходната година, следователно общият оборот намалява с повече от половин милион тона. Салдото отново е отрицателно, както и през предишните няколко години.

Общият оборот на **изделията от ВЧМ** е 331.4 хил. т, като и вносът, и износът отбелязват ръст през 2012 год. Вносът (215.9 хил. т) е почти два пъти по-висок от износа (115.5 хил. т). Тоест, при изделията традиционно салдото е отрицателно.

2.2.4. РЕАЛИЗАЦИЯ НА ВЧМ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ В СТРАНАТА

Реализацията на стоманени продукти за вътрешния пазар на страната по видове за 2011 и 2012 год. е отразена съответно на таблица 2.10.

Таблица 2.10

Реализация на продукцията от черни метали през 2011 и 2012 год., хил. т

Видове продукция	Износ		Вътрешен пазар		Обща реализация	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Полупродукти	24.8	14.3	0.4		25.2	14.3
Дълъг прокат	715.8	516.0	228.5	164.3	944.3	680.3
Плосък прокат	344.9	320.3	24.4	16.8	369.3	337.1
Общо прокат	1085.5	850.6	253.3	181.1	1338.8	1031.7
Изделия	104.2	115.5	37.4	76.8	141.6	192.3
Общо	1189.7	966.1	290.7	257.9	1480.4	1224.0

Източник: Фирмени данни, митническа статистика и НАП

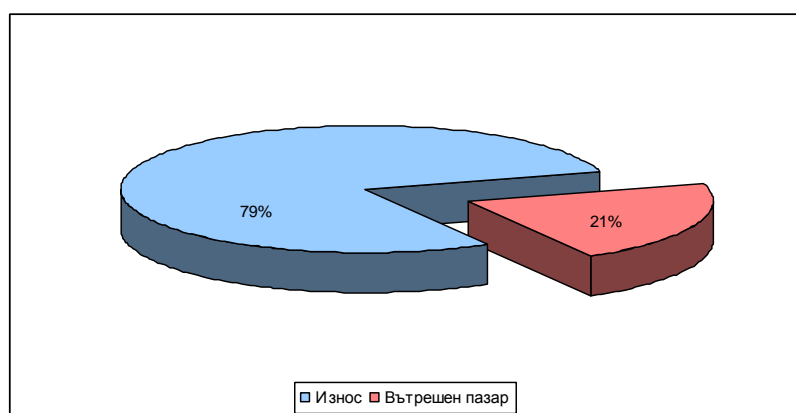
За разлика от 2011 год., през 2012 год. се наблюдава спад в общата реализация на метална продукция. Намалението при износа е 223.6 хил. т (18.8 %), а при реализацията на вътрешния пазар – с 32.8 хил. т (11.3 %).

Най-значително е намалението при **дългите продукти** – износа им намалява с 199.8 хил. т, а вътрешната реализация с 64.2 хил. т.

При **плоските продукти** намалението е съответно с 24.6 хил. т, а при реализацията в страната – 7.6 хил. т.

Единствено реализацията на **метални изделия** отбелязва ръст през 2012 год., но той е незначителен на фона на общия спад в реализацията, а и поради сравнително малкия им дял в общата реализация. Износът на изделия от ВЧМ се увеличава с 11.3 хил. т., като по-съществено е увеличението (повече от два пъти) в реализираната на местния пазар продукция – с 39.4 хил. т повече в сравнение с 37.4 хил. т през 2011 год.

Фигура 2.19

Реализация на продукцията от ВЧМ, 2012 год.

Традиционно продукцията в черната металургия е насочена в по-голямата си част за износ. Както е видно от фигура 2.19, през 2012 год. 79 % от реализацията се пада на износа, а едва 21 % - на вътрешния пазар. Няма

съществена промяна в това съотношение спрямо предходната година – през 2011 год. тези цифри са съответно 80.4 % - за износа и 19.6 % от продукцията е реализирана в страната.

2.2.5. РЕАЛНО ВЪТРЕШНО ПОТРЕБЛЕНИЕ НА СТОМАНЕНИ ПРОДУКТИ

Реалното вътрешно потребление на стоманени продукти (ВЧМ и изделия от тях) се формира от реализацията на продукцията на фирмите на вътрешния пазар и от внос. Данните за 2011 и 2012 год. са представени на таблица 2.11 и фигура 2.20.

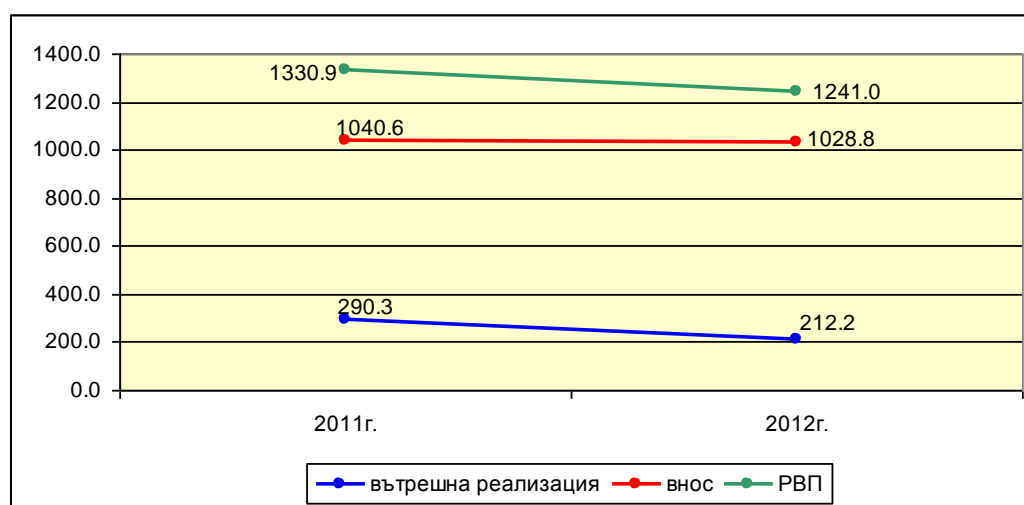
Таблица 2.11

Реално вътрешно потребление на стоманени продукти, хил. т

Продукти	2011			2012			2012/2011	
	вътрешна реализация	внос	общо	вътрешна реализация	внос	общо	разлика	%
Дълъг прокат	228.5	348.5	577.0	178.7	319.5	498.2	-78.8	86.3
Плосък прокат	24.4	486.6	511.0	16.8	493.4	510.2	-0.8	99.8
Общо прокат	252.9	835.1	1088.0	195.5	812.9	1008.4	-79.6	92.7
Изделия от ВЧМ	37.4	205.5	242.9	16.7	215.9	232.6	-10.3	95.8
Общо	290.3	1040.6	1330.9	212.2	1028.8	1241.0	-89.9	93.2

Източник: Митнически данни (за вноса) и фирмени данни (за реализацията на вътрешния пазар), НАП

Фигура 2.20

Реално вътрешно потребление през 2011 и 2012 год., хил.т

През 2012 год. реалното вътрешно потребление отбелязва слаб спад от 89.9 хил. т. (6.8 %) в сравнение с 2011 год. Това намаление е в резултат на

намалената реализация на продукцията на вътрешния пазар с 78.1 хил. т., тъй като намалението при вноса е значително по-малко – 11.8 хил. т.

Потреблението на стоманени продукти се изразява и чрез т. нар. видимо потребление, което се определя по следната формула:

$$\text{ВП} = (\text{П} + \text{В}) - \text{И}, \text{ където}$$

ВП – видимо потребление, хил. т

ВПГН – видимо потребление на глава от населението, кг

П – произведени стоманени продукти, хил. т

В – внесени стоманени продукти, хил. т

И – изнесени стоманени продукти, хил. т

(без чугун, феросплави и скрап)

Видимото потребление на стоманени продукти (ВЧМ + изделия) през последните години се характеризира с цифрите, показани на таблицата по-долу.

Таблица 2.12

Видимо потребление на стоманени продукти, хил. т

Година	Производство	Внос	Износ	ВП	ВПГН
2006	2215.9	1713.8	1843.7	2086.0	272.0
2007	2111.2	1745.7	1748.0	2108.9	301.2
2008	1941.1	1341.8	1210.7	2072.2	296.0
2009	1081.3	700.2	941.2	840.3	120.0
2010	964.5	734.6	854.4	844.7	112.6
2011	1194.4	1040.6	1164.9	1070.1	145.4
2012, в т.ч.	895.1	1028.8	951.8	972.1	133.5
- дълъг прокат	543.0	319.5	516.0	346.5	47.6
- плосък прокат	275.3	493.4	320.3	448.4	61.6
- изделия	76.8	215.9	115.5	177.2	24.3

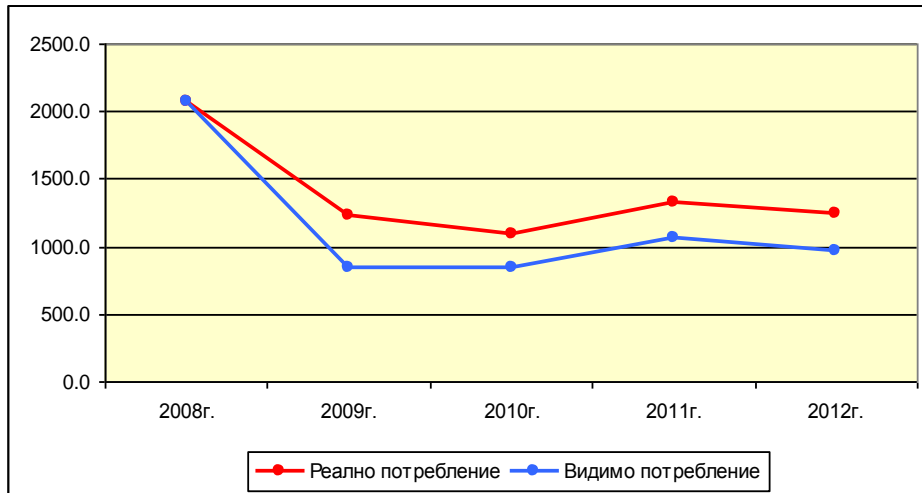
Източник: Фирмени данни (за производството) и митнически (за вноса и износа)

През 2012 год. видимото потребление на стоманени продукти намалява от 1070.1 хил. т. на 972.1 хил. т., или намаление от 98.0 хил. т. (9.2 %). При видимото потребление на плосък прокат се наблюдава слабо повишение от 5.9 хил. т., което е незначително на фона на 99.9 хил. т. намаление при ВП на дълги продукти. При металните изделия спадът във ВП през отчетната година е 4.0 хил. т.

Видимото потребление на стоманени продукти на глава от населението през 2012 год. е 133.5 кг., което е с 11.9 кг. (8.2 %) по-малко, отколкото през 2011 год.

Разликата между видимото (970.1 хил. т) и реалното (1241.0 хил.т) потребление е 270.9 хил.т. Тази разлика се дължи основно на промени в наличните количества, както при производители, така и търговци на метали.

Фигура 2.21

*Реално и видимо потребление на
стоманени продукти, хил. т*

Горната графика показва, че в България през 2012 год. и реалното, и видимото потребление намаляват, съответно с 6.8 % и 9.2 %. В Европейския съюз се наблюдава същото намаление на тези показатели, съответно с около 5 % на реалното и около 10 % на видимото потребление на стоманени продукти. В резултат, видимото потребление в ЕС (142 164 хил. т) е с по-ниска стойност от реалното (145 584 хил. т).

2.3. ПРОИЗВОДСТВО И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ОГНЕУПОРНИ И ДРУГИ МАТЕРИАЛИ

Металургичната индустрия използва огнеупори и огнеупорни материали за облицовка на своите металургични пещи и агрегати. Основните предприятия, производители на тези продукти и членове на Българската асоциация на металургичната индустрия са „Труд” АД – Русе, “Шамот ЕЛ ПЕ 2007” АД – гара Елин Пелин, “Римпекс” ООД – София и “Рефран” ЕООД - София.

Данните за произведената и реализирана продукция на тези дружества през последните пет години са представени в таблица 2.13 и на фигури 2.22 и 2.23.

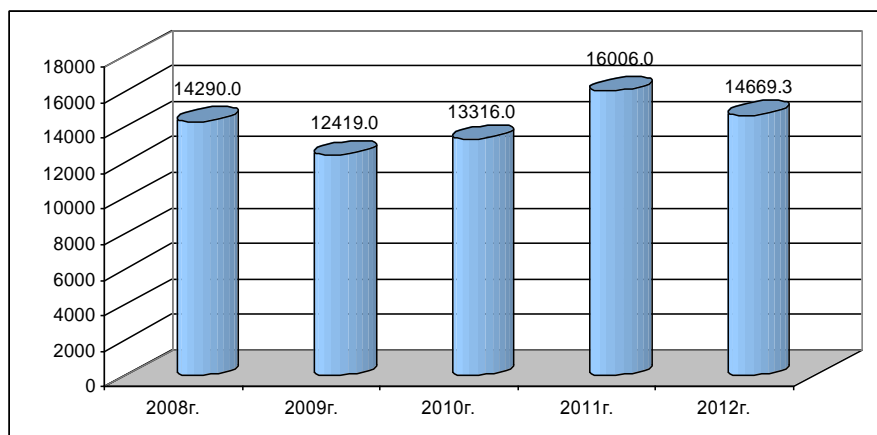
Таблица 2.13

Производство на огнеупорни материали, т

Видове продукция	2008	2009	2010	2011	2012	2012/11	
						+/-	%
Произведена продукция	14290.0	12419.0	13316.0	16006.0	14669.3	-1336.7	91.6
- "Шамот ЕЛ ПЕ 2007" АД	0.0	237.0	2829.0	2725.0	2828.0	103.0	103.8
- "Труд" АД	12026.0	9552.0	8565.0	11502.0	10066.3	-1435.7	87.5
- "Римпекс" ООД	650.0	900.0	486.0	369.0	400.0	31.0	108.4
- "Рефран" ЕООД	1614.0	1730.0	1436.0	1410.0	1375.0	-35.0	97.5
Реализация, в т.ч.:	12288.0	14059.0	13881.0	15251.0	14629.4	-621.6	95.9
- износ	2439.0	10621.0	3597.0	3401.0	3298.7	-102.3	97.0
- вътрешен пазар	9849.0	3438.0	10284.0	11850.0	11330.7	-519.3	95.6

Източник: Фирмени данни

Фигура 2.22

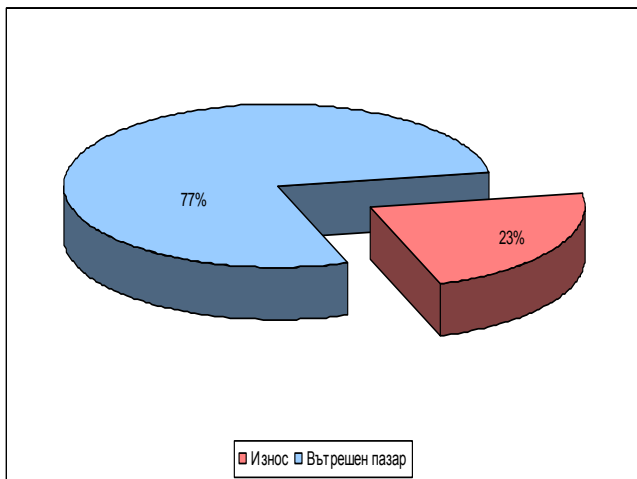

Производство на огнеупорни материали, т

През 2012 год. са произведени 14 669.3 т. огнеупорни материали, като се отчита намаление от 1336.7 т., или 8.4 % в сравнение с 2011 год. Най-големият производител на такива материали в България, „Труд” АД, отчита 1435.7 т. по-

малко произведена продукция (12.5 %). При останалите фирми-производителки на огнеупори и огнеупорни материали някои отчитат намаление на производството („Рефран” ЕООД – с 35.0 т по-малко), а други ръст („Шамот ЕЛ ПЕ 2007” АД – 103.0 т повече и „Римпекс” ООД – 31.0 т. повече).

Фигура 2.23

Реализация на огнеупорни материали, 2012год.

По-голямата част от огнеупорните материали се реализират на вътрешния пазар, а по-малко са предназначени за износ. През 2012 год. това съотношение е 77 %/23 %. Няма промяна спрямо преходната година, когато съотношението между вътрешната реализация и износа е било 78 %/22 %.

2012 год. е година на спад за Европейския стоманодобив. Производството на сурова стомана намалява с около 5 % за целия ЕС (168 592 хил. т. през 2012 год., през 2011 год. – 177 652 хил. т.), потреблението в секторите-основни потребители на стоманена продукция спада, намаляват доставките в рамките на единния пазар, намалява и вноса от трети страни както на плоски, така и на дълги продукти.

На фона на този период на криза за европейския стоманодобив, в останалите части на света ситуацията е по-различна:

- за страните от ОНД намалението в производството на сурова стомана е 1.5 %;
- държавите от Северна Америка отчитат ръст от 2.3 % (САЩ – почти 3 %, а Канада – ок. 5 %);
- азиатските държави като Япония, Южна Корея, Индия, Китай и др. отбелязват 2 % ръст. Само Китай, който в момента произвежда почти половината сурова стомана в световен мащаб отчита повишение от 2.1 %.

В отговор на тези предизвикателства пред стоманодобивния сектор, в началото на 2013 год. Европейската комисия разработи и публикува свой план (Steel Action Plan), включващ мерки за справяне с намаляващото търсене, екологичните предизвикателства и нелоялната конкуренция и като се поставя акцент върху намаляване на разходите за енергия и създаване на иновации в стоманодобивния сектор.

РАЗДЕЛ ТРЕТИ

ЦВЕТНАТА МЕТАЛУРГИЯ В БЪЛГАРИЯ

3.1. ПРОИЗВОДСТВО НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ

3.1.1. ПРОИЗВОДСТВО НА АНОДНА И ЕЛЕКТРОЛИТНА МЕД

Единственият производител на анодна и електролитна мед в България е “Аурубис България” АД. Фирмата е безспорен лидер на металургичния бизнес в страната и водещо предприятие в Югоизточна Европа. Технологичната схема и съвременното оборудване отговарят на най – добрите налични техники и технологии.

Компанията е част от групата на “Аурубис” АД – най-големия производител на мед в Европа.

Производството на анодна и електролитна мед в България през последните пет години е показано в таблица 3.1 и на фиг. 3.1.

Таблица 3.1

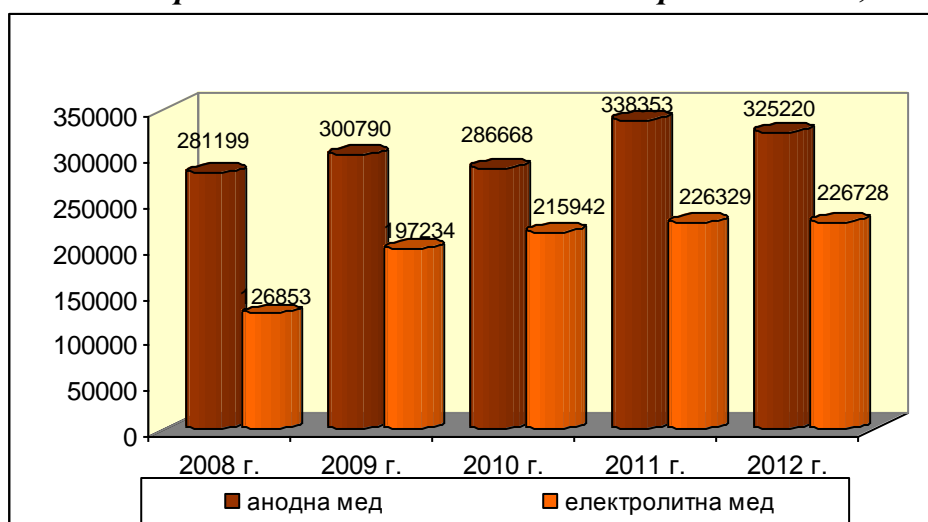
Производство на анодна и електролитна мед, тона

Продукт	2008	2009	2010	2011	2012	Разлика 2012/2011	
						+/-	%
Анодна мед	281 199	300 790	286 668	338 353	325 220	-13 133	96.1
Електролитна мед	126 853	197 234	215 942	226 329	226 728	399	100.2

Източник: Фирмени данни.

Фигура 3.1

Производство на анодна и електролитна мед, тона

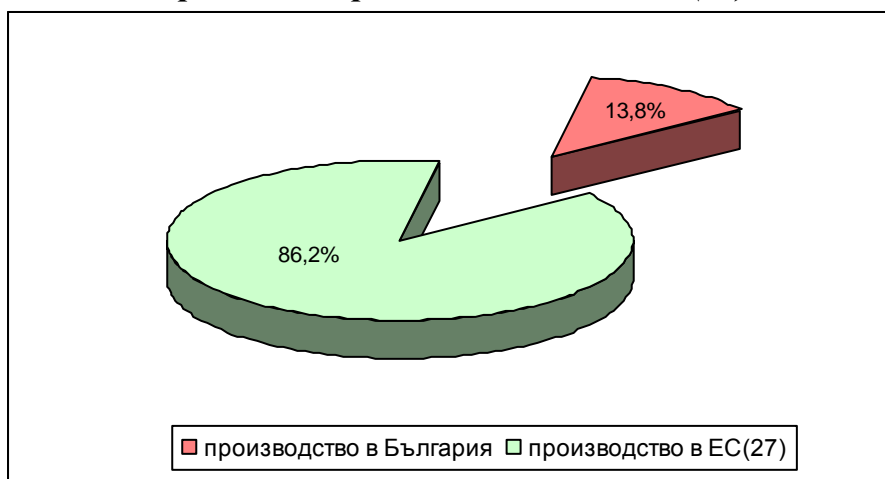
През 2012 год. производството на анодна мед намалява с 3.9 %. Произведената катодна мед се запазва на нивото от 2011 год. с минимален ръст от 0.2 % и представлява 69.7 % от анодната мед (66.9% през 2011 год.).

Производството на сярна киселина през 2012 год. е 984 860 т (със 7.1 % по-малко от 2011 год.).

Съотношението на произведената в България анодна мед към производството в ЕС(27) за 2012 год. е показано на фигура 3.2. Делът на произведената в България електролитна мед, представлява 1.13 % от световния добив и 8.3 % от произведената в ЕС (27). За 2011 г. тези цифри са съответно 1.15 % и 8.4 %. На база произведена анодна мед делът на България представлява 1.95 % от световния добив и 13.8 % от производството в ЕС.

Фигура 3.2

**Относителен дял на анодната мед, произведена в България
сравнена с производството на ЕС(27)**

Данни за преработените концентрати и скрап за производството на анодна и електролитна мед през периода 2008 – 2012 год. са представени в таблица 3.2.

През 2012 год. са преработени 976 718 т медни концентрати - с 91 377 т (8.6 %) по-малко от 2011 год. В тях се съдържат 235 822 т мед. Съотношението на вложените вносни към местните концентрати е почти идентично с това през предходната година 66.6/33.4 (съответно 67.0/33.0 през 2011 год.).

**Преработени суровини при производството
на анодна и електролитна мед, тона**

Продукт	2008	2009	2010	2011	2012	Разлика 2012/2011	
						+/-	%
Преработен концентрат	937 267	991 677	928 365	1 068 095	976 718	-91 377	91.4
- съдържание на мед, %	27.58	25.68	24.76	24.00	24.14	+0.14	100.6
- метално съдържание, т	258 468	254 662	229 909	256 343	235 822	-20 521	92.0
в т.ч.: във вносни концентрати	180 822	172 433	148 900	171 808	157 169	-14 639	91.5
в местни концентрати	77 646	82 229	81 009	84 535	78 653	-5 882	93.0
Преработен закупен скрап	17 062	25 091	39 321	54 575	56 104	+1 529	102.8

Източник: Фирмени данни.

Делът на преработения външен скрап от общата шихта продължава да нараства и достига 19.2 % (17.6 % през 2011год.) Преработените медни отпадъци са с 1 529 т /2.8 %/ повече в сравнение с предходната година.

През 2012 год. общата стойност на реализираните инвестиции в “Аурубис България”АД възлиза на 32 025 152 евро. Средствата са вложени в проекти за увеличаване на производителността, подобряване качеството на околната среда и степента на екологична защита, текущи инвестиции и ремонти. Основната част е насочена за реализация на инвестиционната програма за защита на околната среда и повишаване на производителността „Аурубис България 2011- 2014”. Програмата съдържа два основни аспекта - повишаване на производителността и подобряване на екологичните показатели в завода, които да отговорят на бъдещите изисквания на Европейския съюз. Основната цел на проекта е едновременно с повишаване на производителността посредством модернизирани системи, да се поддържат най-добрите параметри и пълен контрол по отношение на неорганизираните газове и CO2 емисиите. През 2012 год., стойността на инвестициите вложени в частта на проекта, свързана с подобрене на екологичната обстановка възлиза на 4 549 885 евро. За повишаване на производителността са вложени инвестиции в размер на 11 386 322 евро.

През 2012 год. са реализирани и инвестиции в проект за изграждане на нова Пречиствателна станция за отпадъчни води от дъждовно-дренажна канализация на промишлената площадка на „Аурубис България” АД.

Останалите инвестиции са вложени в текуща поддръжка на обекти и ремонтни дейности.

3.1.2. ПРОИЗВОДСТВО НА ОЛОВО

В България са изградени достатъчно мощности за производство на блоково олово и оловни сплави от първични суровини (концентрати) и от оловосъдържащи отпадъци.

Данни за производството на олово, през последните пет години са представени в таблица 3.3 и на фиг. 3.3.

Таблица 3.3

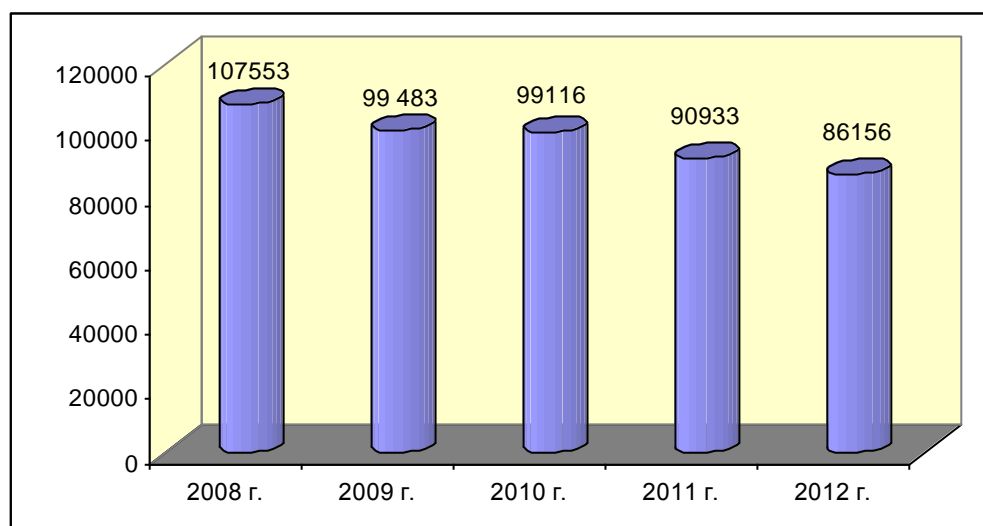
Производство на олово, тона

Продукт	2008	2009	2010	2011	2012	Разлика 2012/2011	
						+/-	%
Олово - първично	88 446	83 104	82 067	72 230	68 438	-3 792	94.8
в т.ч. “КЦМ” АД	65 000	61 768	65 415	65 701	68 438	2 737	104.2
“ОЦК” АД	23 446	21 336	16 652	6 529	-	-	-
Олово - вторично	19 107	16 379	17 049	18 703	17 718	-985	94.7
“Монбат Рисайкл.” ЕАД	16 181	15 250	16 029	16 003	14 603	-1 400	91.3
“ЕЛБАТ” АД	2 926	1 129	1 020	2 700	3 115	415	115.4
Олово - общо	107 553	99 483	99 116	90 933	86 156	-4 777	94.7

Източник: Фирмени данни.

Фигура 3.3

Производство на олово-общо, тона

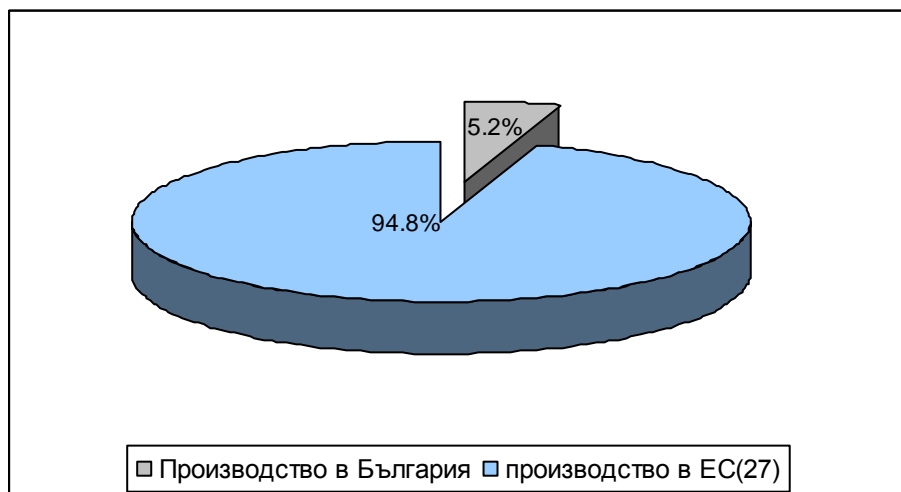
През 2012 год. производството на олово (първично и вторично) намалява с 4 777 т (5.3 %). Оловото, получено при преработката предимно от първични суровини намалява с 3 792 т (5.2 %). Основна причина за това намаление е окончателното преустановяване на производството в “ОЦК” АД. В останалия единствен производител на първично олово в страната - “КЦМ” АД производството бележи ръст от 4.2 %.

Относителният дял на вторичното олово и оловни сплави, получени при преработката на акумулаторни/оловни отпадъци от общото количество олово е

около 21% и се запазва на нивото 2011 год. През 2012 год. са произведени 17 718 т. вторично олово и оловни сплави. В сравнение с предходната година произведените количества намаляват с 985 т (5.3 %).

Относителният дял на оловото, произведено в България в сравнение с това на ЕС (27) е представен на фиг. 3.4.

Фиг.3.4

Общото количество олово, произведено в България от първични и вторични суровини през 2012 год. представлява 0.809 % от световното производство и 5.22 % от това на ЕС (27).

Частта на българското олово, произведено предимно от първични суровини през 2012 год. е 0.642 % от световния добив и 4.14 % от производството в ЕС (27). За 2011 год. тези показатели са съответно 0.696 % и 4.4 % ЕС(27).

Данни за преработените суровини при производството на първично олово са показани в таблица 3.4.

Таблица 3.4

Преработени суровини при производството на първично олово, тона

Продукт	2008	2009	2010	2011	2012	Разлика 2012/2011	
						+/-	%
Метал в концентрати	80 285	72 069	68 190	55 965	57 123	+1 158	102.1
в т.ч.: във вносни	67 141	59 366	56 054	45 844	42 757	-3 087	93.3
в местни	13 144	12 703	12 136	10 121	14 366	+4 245	141.9
Преработен закупен скрап	10 744	13 993	15 444	16 860	14 574	-2 286	86.4

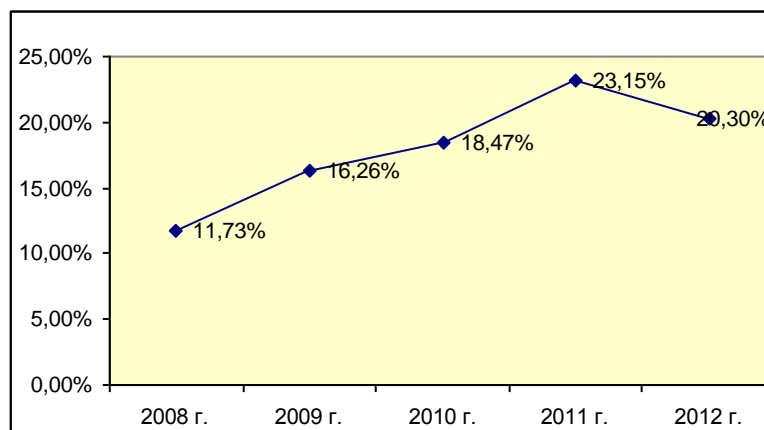
Източник: Фирмени данни.

През 2012 год. са преработени оловни концентрати, съдържащи 57 123 т олово. Съотношението олово във вносни / олово в местни концентрати е

74.8/25.2 % (81.9/18.1% през 2011 год.), като количеството на оловото във вложените местни концентрати, въпреки че е относително ниско, нараства с 4 245 т.

Данни за относителния дял на вложения вторичен ресурс в общата суровина (концентрати и скрап) за периода 2008 – 2012 год. са представени на фиг. 3.5.

Фиг.3.5

От фигурата е видно, че дялът на вложените оловни отпадъци при производството на първично олово от 23.2 % през 2011 год., намалява до 20.3 %, като количествата преработен скрап са с 2 286 т по-малко.

3.1.3. ПРОИЗВОДСТВО НА ЦИНК

Цинк на блок и цинкови сплави от първични и вторични суровини през 2012 год. се произвеждат само от “КЦМ” АД.

Данните за производството на цинк през последните пет години са показани в таблица 3.5 и на фиг. 3.6 .

Таблица 3.5

Производство на цинк, тона

Продукт	2008	2009	2010	2011	2012	Разлика 2012/2011	
						+/-	%
Цинк на блок - общо	101 699	92 676	91 372	90 083	73 558	-16 525	81.7
в т.ч. “КЦМ” АД	75 641	68 478	72 309	73 319	73 558	+239	100.3
“ОЦК” АД	26 058	24 198	19 063	16 764	-	-	-

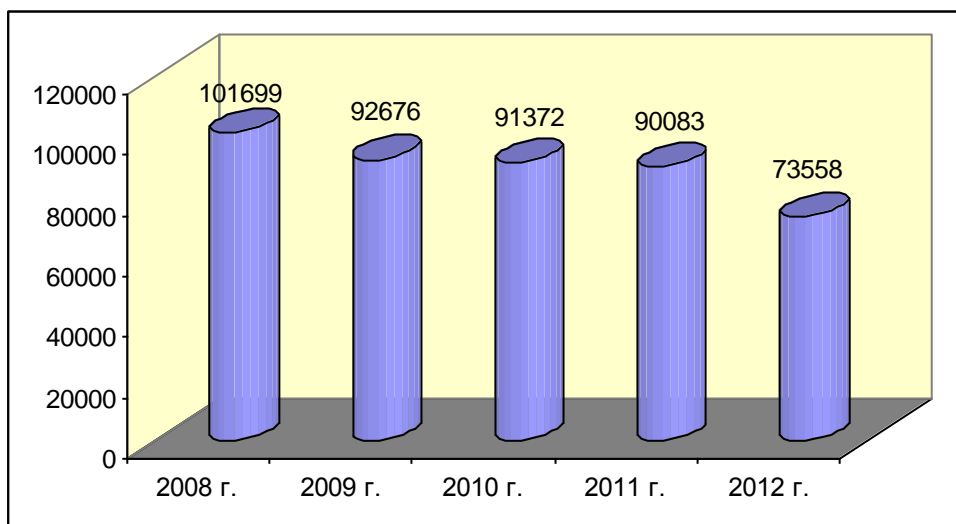
Източник: Фирмени данни

Общото производство на цинк през 2012 год. е 73 558 т. В сравнение с 2011 год. то намалява значително (с 18.3 %). Основната причина за спада, както

и при производството на олово е в окончателното преустановяване дейността на “ОЦК” АД. В “КЦМ” АД добива на цинк се запазва на нивото от 2011 год.

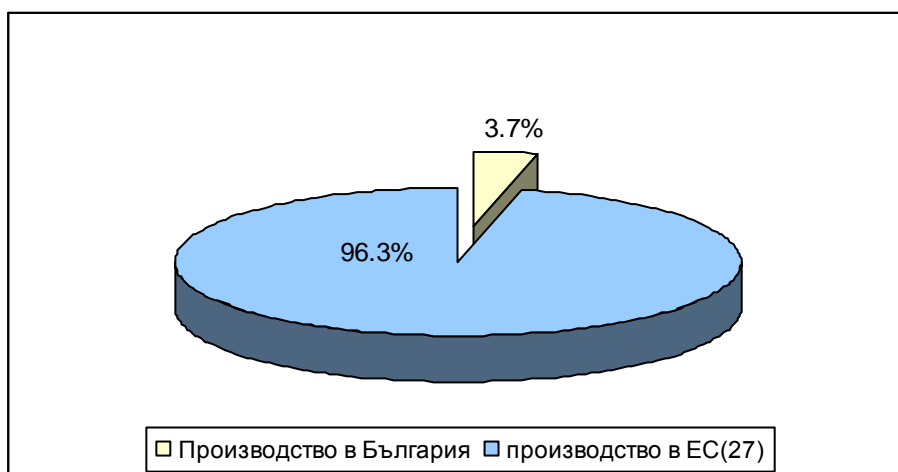
Фигура 3.6

Производство на цинк, тона

Относителният дял на цинка, произведен в България в сравнение с този на ЕС(27) е представен на фиг.3.7.

Фигура 3.7

През 2012 год. относителният дял на произведения в България цинк представлява 0.583 % от световния добив и 3.68 % от произведения в страните на ЕС(27). За 2011 год. тези цифри са съответно 0.689 % и 4.47 %.

Данните сочат, че в резултат от закриването на “ОЦК” АД делът на българското производство на цинк през 2012 год. намалява в сравнение със световното производство и това на ЕС.

Данните за преработените концентрати и скрап при производството на цинк са показани на таблица 3.6.

През 2012 год. са преработени концентрати с метално съдържание 56 017 т цинк, с 26 976 т (или 32.5 %) по - малко от 2011 год. Съотношението цинк във вносни / цинк в местни концентрати е 83.9/16.1% (89.6/10.4% през 2011 год.), като намаляват количествата на вносните концентрати.

Таблица 3.6

Преработени суровини при производство на цинк, тона

Продукт	2008	2009	2010	2011	2012	Разлика 2012/2011	
						+/-	%
Метал в концентрати,	98 332	86 735	91 544	82 993	56 017	-26 976	67.5
- в т.ч. във вносни:	88 126	77 936	83 373	74 389	47 022	-27 367	63.2
- в местни:	10 206	8 799	8 171	8 604	8 995	+391	104.5
Преработен закупен скрап	5 728	7 620	7 797	11 033	10 203	-830	92.5

Източник: Фирмени данни

В сравнение с предходната година оползотворения външен скрап е с 830 т (с 7.5 %) по-малко. Относителният дял на вложените външни отпадъци в общата шихта нараства от 11.7% през 2011 год. до 15.4 % през 2012 год.

В ”КЦМ” АД през 2012 год. продължи реализацията на проекта “Технологично обновяване и разширение на производството (ТОРП)”, състоящ се от две части: "Ново оловно производство" и „Технологично обновяване и разширение на Цинково производство”. Главните цели на този проект са намаляване на енергопотреблението при производството на олово и цинк и увеличаване на енергийната ефективност. Чрез технологичното обновяване и иновации се очаква значително повишаване степента на рециклиране и нарастване производството на олово и цинк от вторични суровини в общото производство.

През изминалата година бяха извършени дейности по работно проектиране и изпълнение на фаза 1 от проекта, обхващаща изграждането на Ново оловно производство и част от модернизацията на цинковия завод. Бяха въведени в експлоатация следните обекти: Реконструкция на Велц пещта, Непрекъснато неутрално извличане, модернизация на Кисело извличане и нов сух електрофилтър.

През 2012 год. вложените инвестиции възлизат на 95 539 хил.лева.

3.1.4. ПРОИЗВОДСТВО НА БЛАГОРОДНИ И СЪПЪТСТВАЩИ МЕТАЛИ, СПЛАВИ И ХИМИЧЕСКИ ПРОДУКТИ

Добивът на благородни и съпътстващи метали в голяма степен зависи от тяхното съдържание и количествата на преработените първични суровини (концентрати).

Важна част от технологичните процеси при производството на основните цветни метали (мед, цинк и олово) е улавянето и утилизацията на различните компоненти в отпадните технологични газове, в твърдите странични продукти и в отпадните води. При това се получават стокови химически продукти, които съпътстват основното производство.

Данни за производството на благородни и съпътстващи метали, сплави и химически продукти са посочени в таблица 3.7.

Таблица 3.7

Производство на вторични, благородни и съпътстващи метали, сплави и химически продукти(т, кг)

Продукт:	2008	2009	2010	2011	2012	Разлика 2012/2011	
						+/-	%
Кадмий на блок, т	467.5	506.8	456.5	428	360	-68	84.1
Бисмут на блок, кг	3 046	-	2 179	4 191	-	-4 191	-
Сребро, кг	12 774	39 997	27 538	32 144	46 523	+14 379	144.7
Сребърни изделия, кг	29 764	н.д.	11 073	9 420	5 889	-3 561	62.5
Злато, кг	263	244	190	163	341	+178	209.2
Златни изделия, кг	23	н.д.	25	6	26	+20	433.3
Телур, кг	281	3000	2 468	4 872	2 472	-2 400	50.7
Оловни сплави, т	17 524	11 379	10 783	11 490	12 367	+877	107.6
Цинкови сплави, т	6 803	14 259	17 501	16 658	13 867	-2 793	83.2
Бисмутно олово, т	830	780	586	595	675	+80	113.4
Калаени сплави, т	9	-	4	2.7	1.8	-0.9	66.7
Алуминиеви сплави	8 630	2 805	7 402	9 485	7 894	-1 591	83.2
Цинков сулфат, т	3 884	3 715	3 636	3 049	3 453	404	113.3
- в т.ч. монохидрат	3 371	3 476	3 372	2 645	2 953	308	111.6
Натриев бисулфит, т	6 120	2 560	1 961	1 408	-	-	-
Натриев сулфат, т	-	-	-	н.д.	1 750	+1 750	-
Сярна киселина, т	1 090 936	1 152 580	1 075 617	1 203 454	1 100 835	-102 619	91.5

Източник: Фирмени данни.

От таблицата е видно, че през 2012 год. съществен ръст на производството се наблюдава при благородните метали. Добитото сребро е с 14 379 кг повече, а произведеното злато се увеличава почти двойно.

В сравнение с 2011 г. производството на цинкови сплави намалява незначително, а количеството на произведените оловни сплави нараства с 7.6 %. Най – голям производител на акумулаторни сплави в страната, с дял от около 75 %, е “Монбат Рисайклинг” ЕАД.

От преработката на алуминиеви отпадъци в “Стам Трейдинг” АД се получават вторични алуминиеви сплави. През 2012 год. произведените количества намаляват с 1 591 т.

Произведената сярна киселина има най-съществен дял в спектъра от химически продукти, получени при производството на мед, цинк и олово. Поради преустановеното производство в “ОЦК” АД през 2012 год., сярна киселина вече се произвежда само в “Аурубис България” АД и “КЦМ” АД. В сравнение с предходната година количествата намаляват с 8.5 %.

3.1.5.ПРОИЗВОДСТВО НА ПРОКАТ ОТ ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И СПЛАВИ

Данните за производството са представени в таблица 3.8 и на фиг.3.8 и 3.9

Таблица 3.8

Производство на прокат от цветни метали и сплави, тона

Продукт	2008	2009	2010	2011	2012		Разлика 2012/2011	
						%	+/-	%
Прокат от ТЦМ и сплави	56 606	27 920	42 632	57 130	61 971	47.8	4 841	108.5
в т.ч. меден	41 321	24 793	35 608	39 274	40 440	31.2	1 166	103.0
месингов	15 285	3 127	6 062	5 268	6 136	4.7	868	116.5
цинков	-	-	962	12 588	15 395	11.9	2 807	122.3
Алуминиев прокат - общо	61 842	53 118	64 138	67 278	67 642	52.2	364	100.5
в т.ч. -“Алкомет” АД	43 599	40 010	48 883	52 754	53 947	41.6	1 193	102.3
-“ЕТЕМ България” АД	14 500	10 870	13 525	12 437	13 000	10.0	563	104.5
-„ПХ Индъстри” АД	3 743	2 238	1 730	2 087	695	0.6	-1 392	33.3
Общо:	118 448	81 038	106 770	124 408	129 613	100.0	5 205	104.2

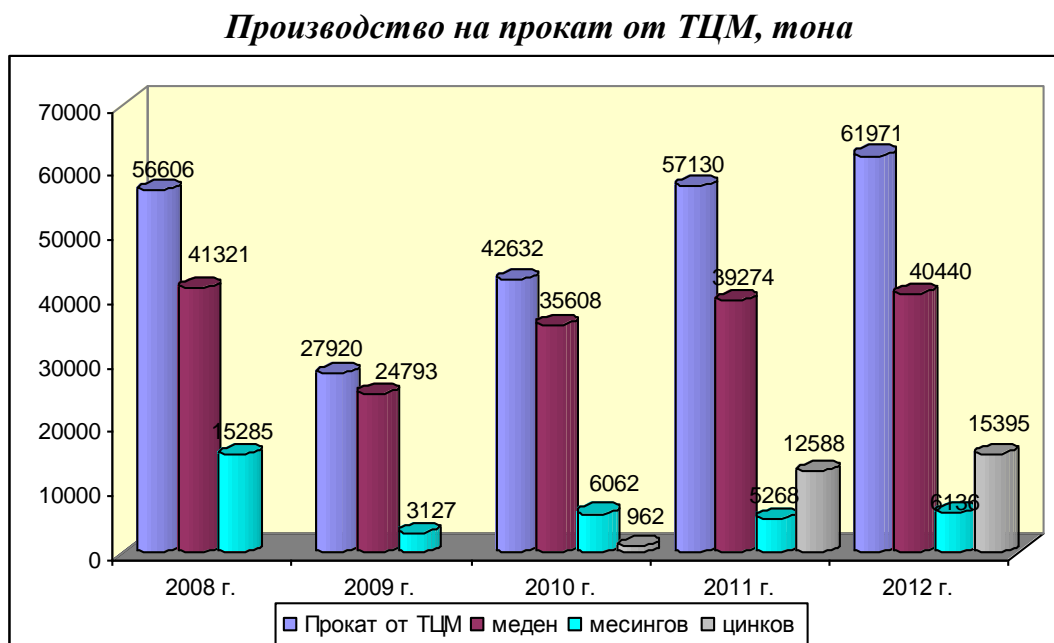
Източник: Фирмени данни

Общото количество прокат от цветни метали и сплави, произведено през 2012 год. нараства с 4.2 %. Увеличението е в резултат на въведените нови мощности и усвоени нови продукти.

Цифрите показват, че производството на прокат от тежки цветни метали и сплавите им (ТЦМ) през 2012 год. бележи ръст от 8.5 %, а произведения алуминиев прокат се запазва на нивото си от 2011 год. Относителният дял на проката от ТЦМ нараства от 45.9 % през 2011 год. до 47.8 % от общото количество.

На фиг.3.8 са представени количествата произведен прокат от тежки цветни метали (ТЦМ) и сплави през периода 2008 г.– 2012 г. – общо и по видове.

Фигура 3.8

Най-значимият производител на продукти от ТЦМ и сплавите им в страната е “София Мед” АД. Компанията произвежда широка гама валцов и пресов прокат – листове, ленти, кръгове, дискове, шини, пръти и профили, които се използват в строителството, машиностроенето, електротехниката и други сектори.

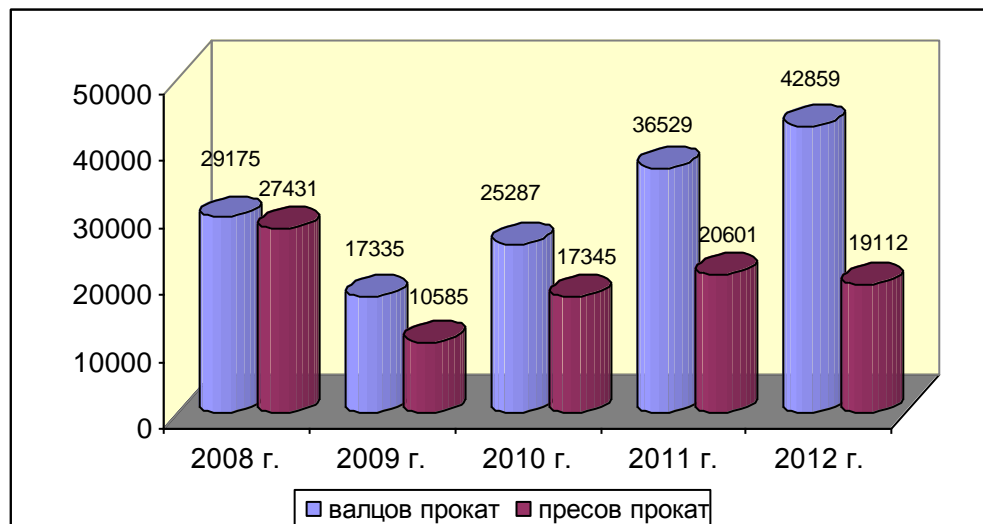
През 2012 год. в предприятието се запазва тенденцията от последните три години за стабилен ръст на производството, като обемът на продукцията надхвърля с 9.5 % този от 2008 год.

Съотношението на произведения меден, месингов и цинков прокат спрямо общото количество през 2012 год. е 65.3 / 9.9 / 24.8 %. Това разпределение през 2011 год. е било съответно 68.7 / 9.2 / 22 %. Съотношението на видовете показва, че в резултат от усвояване на новите мощности в предприятието, производството на цинков прокат заема все по-голям дял и разширява пазарните си позиции.

Фигура 3.9 показва произведените количества валцов и пресов прокат от ТЦМ от 2008 г. до 2012 г.

Фигура 3.9

Производство на валцов и пресов прокат от ТЦМ, тона

През 2012 год. при медния прокат преобладава валцовия (53%). От месинг и цинк са произведени само валцовани продукти. Общо валцовият прокат през 2012 год. нараства с 17.3 % спрямо 2011 год., а произведеният пресов прокат намалява със 7.2 %.

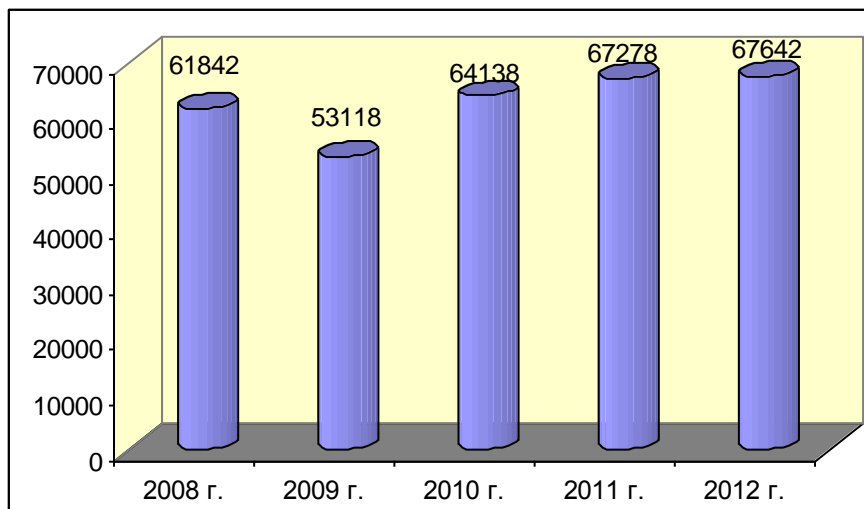
В “София Мед”АД са преработени 24 525 т. външен скрап или с 82.5 % повече от оползотворените през 2011 год. количества.

През 2012 год. в дружеството са инвестирани около 12.3 млн.лева. Работи се по реализация на проекти, свързани с въвеждане на ново оборудване и технологии, чрез които ще се повиши производствения капацитет, ще се разшири асортимента от продукти с по-висока добавена стойност, ще нарасне износът. Основни цели на проектите са увеличаване вложения вторичен суровинен ресурс, подобряване на енергийната ефективност и повишаване конкурентоспособността на компанията.

Данни за производството на алуминиев прокат по предприятия са представени в табл.3.9, а общото производство и по видове са показани на фиг.3.10 и фиг. 3.11.

От таблицата е видно, че през 2012 год. произведеният алуминиев прокат запазва нивото си от 2011 год.

Производство на алуминиев прокат, тона

Основни производители на алуминиев прокат са „Алкомет” АД, „ЕТЕМ България” АД и „ПИХ Индъстри” АД.

„Алкомет” АД е предприятие, специализирано в производството на пресов (тръби, пръти и профили) и валцов (ленти, листове и фолио) прокат от алуминий и алуминиеви сплави. Компанията произвежда около 80 % от общото количество алуминиев прокат в страната.

През 2012 год. в „Алкомет” АД е произведен 53 947 т прокат (с 2.3 % повече от 2011 год.). Съотношението на произведените количества валцов и пресов прокат е 65 / 35 % (67.7 / 32.3 % през 2011 г.) В сравнение с предходната година валцовият и пресовият прокат нарастват съответно с 5.4 % и 13.6 %. Най – голям дял в продажбите през 2012 год. продължават да заемат алуминиевите профили – с 33.6 % от общите продажби, следвани от домакинско фолио – с 26.9 %, ленти – с 18.6 % и др.

През изминалата година в „Алкомет” АД са направени инвестиции на стойност 19.5 млн.лева. Извършена е модернизация на валцов стан 2 и една от топилните пещи, въведени са в експлоатация нова пещ за стареене на профили, нова преса за шлака, нова линия за непрекъснато леене и други спомагателни съоръжения. Продължава реализацията на мащабната инвестиционната програма до 2015 год., която има за цел повишаване конкурентоспособността чрез подобряване качеството на продукцията и енергийната ефективност на производството, както и нарастване производителността на труда. Основна част от инвестициите в незавършени обекти, в размер на 29.2 млн.лева, се насочват за новия студено-валцов стан „МИНО”.

През 2012 год. в „Алкомет” АД са преработени 6 311 т алуминиеви отпадъци (със 7.5 % повече от 2011 год.).

“ЕТЕМ България” АД произвежда различни видове алуминиеви профили и архитектурни конструкции – дограми и фасадни елементи за строителството. Фирмата е единствен производител в страната на алуминиеви архитектурни системи с марката ETEM Building Systems.

През 2012 год. дялът на алуминиевият прокат, произведен в “ЕТЕМ България” АД е 19.2 % от общото количество (18.5 % през 2011 год.). В сравнение с 2011 год. производството нараства с 4.5 %.

През изминалата година в нови проекти за модернизация и разширение компанията е вложила инвестиции на стойност 3.4 млн.лева.

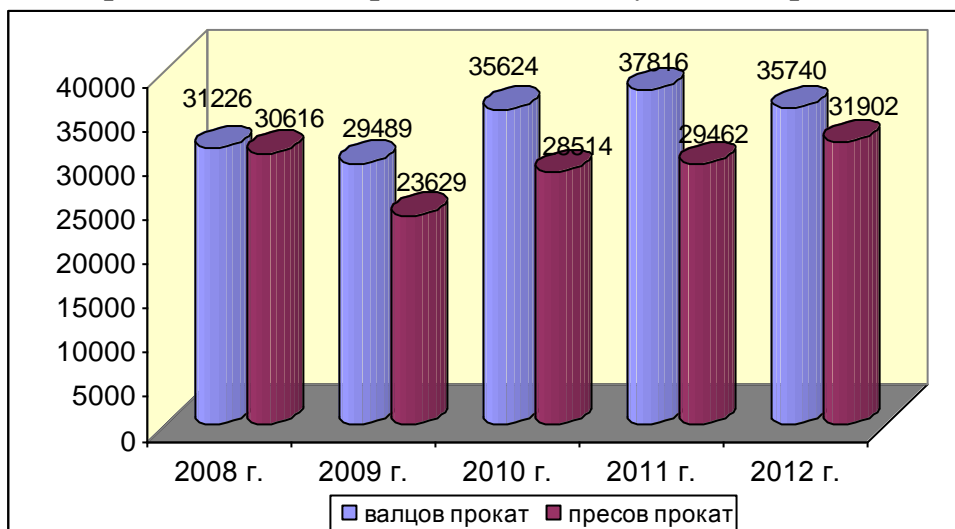
“ПИХ Индъстри”АД е предприятие, което освен стоманени тръби е единствен производител в страната на заварени алуминиеви тръби. В сравнение с 2011 год. производството на алуминиеви тръби намалява с 66.7 %, но нарастват произведените количества стоманени тръби.

През 2012 год. за закупуване и внедряване в производството на технически съоръжения, фирмата инвестира 500 хил.лева.

Производството на алуминиев прокат по видове е представено на фиг.3.11.

Фигура 3.11

Производство на пресов и валцов алуминиев прокат, тона

От фиг.3.11 е видно, че през 2012 год. валцовият прокат намалява с 2 076 т (5.5 %), а пресовият бележи ръст от 8.3%.

Валцовият прокат представлява 52.8% от цялата продукция (56.2% през 2011 г.), а пресовият – 47.2 (43.8 % през 2011 г.).

3.1.6. ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА ОТПАДЪЦИ ОТ ЦВЕТНИ МЕТАЛИ

Металите се характеризират практически с “безкраен жизнен” цикъл. Отпадъците от цветни метали са високо ефективен и енерго-спестяващ суровинен ресурс за металургичното производство.

Данни за преработените отпадъци от цветни метали (метално съдържание) за периода 2008 - 2012 год. от фирмите – членове на БАМИ са представени в таблица 3.9.

Таблица 3.9

Преработени отпадъци от цветни метали в металургичните предприятия, тона

Отпадък	2008 общо	2009 общо	2010 общо	2011 общо	2012 общо	Разлика 2012/2011	
						+/-	%
Мед	35 267	33 713	50 057	68 011	80 655	12 644	118.6
Олово	20 903	26 483	31 699	37 623	35 575	-2 048	94.6
Цинк	5 873	7 620	7 797	11 023	10 203	-820	92.6
Алуминий	13 734	8 933	15 680	17 212	15 615	-1 597	90.7
Общо	75 777	76 749	105 233	133 869	142 048	8 179	106.1

Източник: Фирмени данни

От таблицата е видно, че общото количество на преработените отпадъци през 2012 год. се увеличава с 8 179 т (с 6.1 %). Увеличението се дължи главно на значителните количества оползотворени медни отпадъци, които достигат 80 655 т и ръст от 11.6 % в сравнение с 2011 год.

3.2. ТЪРГОВСКИ ОБМЕН И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И СПЛАВИ

3.2.1. ВНОС НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Количеството на внесените цветни метали, сплави и изделия от тях през последните пет години е показано на таблица 3.10.

През 2012 год. в страната са внесени 238 214 т цветни метали и продукти от тях на стойност 1 516.4 млн.лева. **В сравнение с 2011 год. вносът нараства с 2.6 %**

Таблица 3.10

Внос на цветни метали и изделия от тях, тона

Стоки	2008	2009	2010	2011	2012	Разлика 2012/2011	
						+/-	%
Мед, общо, в т.ч.	70 258	38 529	54 710	74 083	82 051	7 968	110.6
Аноди	920	177	-	1	58	57	x 5,8
Католи, сплави и заготовки	29 462	7 799	8 202	12 398	6 815	-5583	55.0
Скрап	23 854	20 729	35 464	52 461	64 561	12 100	123.1
Пръти и профили	4 595	3 173	4 130	3 908	4 371	463	111.8
Телове	6 811	4 001	2 830	2 148	3 779	1 631	175.9
Ламарини и фолио	2 353	1 012	2 534	1 802	1 145	-657	63.5
Тръби	2 262	1 638	1 550	1 365	1 322	-43	96.8
Олово, общо, в т.ч.	21 827	22 952	26 077	27 764	23 103	-4 661	83.2
Блок и сплави	15 528	10 181	7 283	21 566	21 064	-502	97.7
Скрап (чист)	5 830	12 143	17 461	4 627	1 660	-2 967	35.9
Прокат	469	628	1 333	1 571	379	-1 192	24.1
Цинк, общо, в т.ч.	5 816	2 978	2 879	5 783	10 030	4 247	175.2
Блок и сплави	5 094	2 480	1 761	2 900	6 876	3 976	237.1
Скрап	257	194	510	635	602	-33	94.8
Прокат	465	304	608	2 248	2 552	304	113.5
Алуминий, общо, в т.ч.	115 287	98 342	118 702	124 425	123 030	-1 395	98.9
Блок и сплави	61 295	55 807	71 912	78 877	86 090	7 213	109.1
Скрап	4 027	3 013	6 876	4 625	1 582	-3 043	34.2
Пръти и профили	22 501	15 457	12 087	13 133	16 166	3 033	123.1
Телове	4 732	4 772	6 113	4 111	4 925	814	119.8
Листа и ленти	15 353	14 591	17 255	18 873	8 582	-10 291	45.5
Фолио	6 545	3 887	3 619	4 087	4 801	714	117.5
Тръби	834	815	840	719	884	165	122.9
Общо	213 188	162 801	202 368	232 055	238 214	6 159	102.6
Стойност, млн. €	667.9	353.6	562.9	752.9	775.3	22.4	103.0
Стойност, млн. лева	1 306.4	691.6	1100.9	1 472.6	1 516.4	43.8	103.0

Източник: Митническа статистика и НАП

Относителният дял на отделните стокови групи метали и метални продукти от общия обем на вноса е представен на фигура 3.12

Фигура 3.12

Най – голям дял от общия внос на мед, медни продукти и скрап заемат вторичните суровини - 78.7%. Рафинираната мед и медни сплави представляват 8.3 % от общото количество, а медните продукти – 12.9 %. Най – голям ръст при вноса, в сравнение с 2011 год., се наблюдава при медните отпадъци – 23.1 %, същевременно рафинираната мед намалява с 45 %. Вносът на медни продукти нараства с 15.1 %.

Произходът на вноса при **рафинираната мед** е както следва: 44.1 % от Русия, 41.6 % от страни-членки на ЕС и 14.3 % от други страни в балканския регион. **Медните отпадъци** се внасят главно от ЕС (63.8%) и балканския регион (21.6%). **Медни продукти** също са доставени от ЕС (38.8 %) и от други балкански страни (56.1 %).

Необработеното **олово на блок** заема най – голям дял (91.2 %) от общото количество на вноса и се запазва на нивото от 2011 год. По-голямата част от доставките идват от ЕС (61.7%).

Цинкът на блок представлява 68.6 % от общия внос (цинк, цинкови продукти и скрап). В сравнение с 2011 год. внесените количества нарастват повече от два пъти. Необработен цинк се внася главно от Русия (65 %) и ЕС (26.3%).

Вносът на **блоков алуминий**, основна суровина за производството на алуминиеви продукти и изделия, заема най – голям дял (70%) от стоковата група алуминий – общо. Поради нарасналото производството на прокат в страната, вносът на необработен алуминий през 2012 год. се увеличава с 9.1 %. По-голямата част от него се внася от Русия (39.7%) и Турция (20.2%), а 25.7% идват от ЕС. Вносът на **алуминиеви отпадъци** и **алуминиеви прокат** намаляват

съответно с 65.8 % и с 13.6 %. Вторичните суровини се внасят от балканските страни, а алуминиеви продукти от ЕС (57.6%) и други страни от региона.

От изложените данни могат да се направят следните обобщения:

- През 2012 год. продължава да нараства дялът на необработения алуминий и алуминиеви сплави, който представлява около 36 % от общия внос на цветни метали и изделия в страната.
- Запазва се тенденцията за увеличение на внесените количества медни отпадъци - суровина за добивното и прокатно производство на мед и медни продукти. През 2012 год. те заемат около 30 % от общия обем на вноса.
- Вносът на цинк на блок намалява повече от два пъти и вътрешното потребление в по-голямата си част се задоволява от местното производство.
- Увеличава се вносът на меден прокат (предимно на продукти, които не се произвеждат в страната), докато този на алуминиевия прокат (главно листа и ленти) намалява с около 15 %.
- Както и предходната година, вносът на чист оловен скрап и алуминиеви отпадъци продължава да намалява.

3.2.2. ИЗНОС НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И НА ИЗДЕЛИЯ ОТ ТЯХ

Данни за износа на цветни метали, изделия от тях и скрап за периода 2008 – 2012 год., са представени в таблица 3.11.

Общият обем на износа през 2012 год. е 569 195 тона, на стойност 5 086 млн.лева. В сравнение с 2011 год. общото количество на изнесените основни метали и продукти от тях намалява с 3.7 %.

Износ на цветни метали, изделия от тях и скрап, тона

Стоки	2008	2009	2010	2011	2012	Разлика 2012/2011	
						+/-	%
Мед, общо, в т.ч.	309 990	268 167	277 279	340 208	334 357	-5 851	98.3
Анодна мед	146 271	73 379	29 575	79 609	70 347	-9 262	88.4
Електролитна мед	105 748	152 873	184 658	200 000	202 912	2 912	101.5
Скрап	10 547	10 718	18 225	12 982	12 318	-664	94.9
Пръти и профили	16 084	11 231	16 293	19 964	18 866	-1 098	94.5
Телове	2 913	2 384	3 851	3 871	3 103	-768	80.2
Ламарини,ленти, фолио	28 241	17 496	24 627	23 704	26 761	3 057	112.9
Тръби	188	87	50	78	50	-28	64.1
Олово, общо, в т.ч.	81 375	78 285	79 170	68 596	64 543	-4 053	94.1
Олово на блок	80 972	77 712	78 977	68 472	64 354	-4 118	94.0
Прокат	259	526	-	50	129	79	258.0
Скрап (чист)	144	47	193	74	60	-14	81.1
Цинк, общо, в т.ч.	97 993	89 304	84 542	85 732	75 968	-9 764	88.6
Цинк на блок	96 678	87 008	81 331	71 894	57 768	-14 126	80.4
Прокат	22	70	1 262	11 817	16 015	4 198	135.5
Скрап	1 293	2 226	1 949	2 021	2 185	164	108.1
Алуминий,общо, в т.ч.	85 375	73 706	98 314	96 762	94 327	-2 435	97.5
Блок	10 206	3 254	6 799	7 555	5 866	-1 689	77.6
Скрап	18 478	20 577	31 727	26 300	25 579	-721	97.3
Пръти и профили	16 273	14 191	19 266	19 989	21 459	1 470	107.4
Телове	384	518	910	247	10	-237	4.0
Ленти и листове	10 442	9 051	13 982	15 779	13 959	-1 820	88.5
Фолио	20 526	19 172	18 844	18 005	19 377	1 372	107.6
Тръби	9 067	6 943	6 786	8 887	8 077	-810	90.9
Общо	574 733	509 463	539 305	591 298	569 195	-22 103	96.3
Стойност, млн. €	2 072.3	1373.1	2 034.7	2819.8	2 600.1	-219.7	92.2
Стойност, млн. лева	4 053.0	2 685.6	3 979.5	5 515.0	5 086.9	-428.1	92.2

Източник: Митническа статистика и НАП.

Разпределението на износа по основни стокови групи е показано на фигура 3.13.

В стоковата група мед - общо най-голям дял заемат електролитната и анодна мед, съответно с 60.7% и 21.0%. Медният прокат представлява 14.6 % от общия износ в тази група, а медния скрап е на равнището от 2011 год. – 3.7 %. Анодната мед, изнесена през 2012 год. намалява с 11.6%, но за сметка на това с 1.5 % нараства износът на електролитна мед. Продължава тенденцията за намаление на изнесените медни отпадъци и оползотворяването им в страната. През 2012 год. те са с 5.1% по-малко. Износът на меден прокат (пръти, телове, ламарини и др.) през 2012 год. нараства с 2.4 %.

Анодната мед е насочена изцяло за ЕС. През 2012 год. за разлика от предходната година **само 23.6 % от доставките на електролитна мед са за страни от ЕС**, износът за Китай нараства повече от два пъти, а за страните от балканския регион извън ЕС отиват 34.7 %. Доставките на меден прокат са главно за страните от ЕС (74.3%).

Фигура 3.13

Износът на **олово** намалява (с 5.9 %), тъй като преустановеното оловно производството в “ОЦК” АД дава своето отражение върху резултатите през 2012 год. Оловото се изнася основно като блоков метал. За ЕС се насочват 49.4 % от доставките, а около 40 % - за страни от балканския регион (Турция и Сърбия).

Най – голям дял в износа, със 76 .0% от общото количество изнесен цинк, заема блоковият цинк, следван от цинковия прокат с 21.1%. Изнесените количества **цинк на блок** намаляват с 19.6 % през 2012 год., поради преустановеното производство на цинк в “ОЦК” АД. **Цинк на блок** се изнася в съотношение 76 % за ЕС и 24 % за други страни.

След въвеждане на новите мощности за производство на **цинков прокат** в страната, износът продължава да нараства (с 35.5%). **Цинковият прокат** е насочен главно за страните от ЕС.

В стоквата група на **алуминия**, 66.7 % от износа представлява **алуминиев прокат**. Произведените от вторични суровини алуминий и алуминиеви сплави заемат 6.2 % от общото количество изнесен алуминий. През 2012 год. износът на алуминиев прокат се запазва на нивото от предходната година, а вторичният алуминий на блок намалява с 22.4%.

Почти 90 % от износа на **алуминиев прокат и вторичен алуминий и алуминиеви сплави** също се насочват към ЕС.

От вторичните суровини най – голям дял в износа имат алуминиевите отпадъци, следвани от медния скрап. В сравнение с 2011 год. общото количество изнесен скрап от основни цветни метали намалява само с 3 %.

Изнесените медни отпадъци намаляват с 5.1 %. Основни вносители на меден скрап от България са Китай (49.3%) и страните от ЕС(39.7%).

Износът на алуминиеви отпадъци през 2012 год. намалява с 2.7%. Повече от половината (54.2 %) от тях се изнасят в ЕС, а към Индия, Китай и Турция се насочва 36 % от износа.

Данните за износа на основни метали и изделия показват, че:

- През 2012 год. нараства износът на електролитна мед за сметка на изнесените количества анодна мед. Намалява износът на олово и цинк на блок;
- Увеличава се износът на прокат от цветни метали;
- Износът на алуминиеви и медни отпадъци намалява, съответно с 2.7 % и 5.1 %.

От таблици 3.10 и 3.11 могат да се направят следните констатации:

- Съотношението на износа и вноса, в количествено изражение, се запазва в границите около 2.5 към 1, въпреки че обемът на изнесените основни метали, прокат и метален скрап през 2012 год. намалява с 3.7 %.
- Износът на цветни метали и изделия в стойност намалява с 428.1 млн.лева (7.8 %). Това намаление е резултат, както от намалените количества изнесени продукти, така и на по – ниските международни цени.
- Вносът е за 1 516.4 млн.лв. и нараства с 3.0 % в сравнение с предходната година.

От горните констатации е видно, че българската цветна металургия, както в количествено, така и в стойностно изражение, продължава да формира значително положително външотърговско салдо. Това я прави структуроопределящ сектор във външната търговия на страната, който подобрява със своето положително салдо в размер на 3.5 млрд.лева, нейния външотърговски баланс.

3.2.3. ВЪНШНОТЪРГОВСКИ ОБОРОТ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ

Външнотърговският оборот на цветни метали в количествено изражение е показан на таблица 3.12 и фиг. 3.14., а в стойност в таблица 3.13.

Таблица 3.12

Външнотърговски оборот на цветни метали, тона

Показатели	2008	2009	2010	2011	2012		Разлика 2012/2011	
						%	+/-	%
Внос	213 188	162 801	202 368	232 055	238 214	29.5	6 159	102.6
Износ	574 733	509 463	539 305	591 298	569 195	70.5	-22 103	96.3
Общ оборот	787 921	672 264	741 673	823 353	807 409	100.0	-15 944	98.1
Салдо	361 545	346 662	336 937	359 243	330 981		-28 262	92.1

Източник: Митническа статистика и НАП.

Данните от таблица 3.12 и фиг.3.14 показват, че през 2012 год. външнотърговският оборот на цветни метали и изделия в количествено изражение намалява с 1.9 %. Основните причини са спадът в износа на цинк и олово на блок, поради спиране на производството в “ОЦК”АД от една страна, и нарасналият внос на първични и вторични суровини (алуминий и медни отпадъци) за добре работещите металургични предприятия в страната.

Фигура 3.14

Внос и износ на цветни метали и изделия от тях, тона

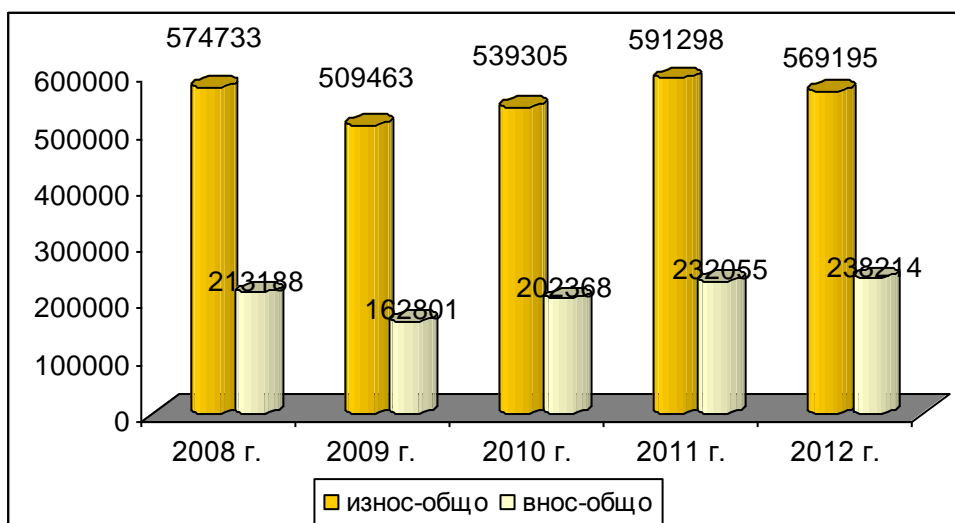

Таблица 3.13

Външнотърговски оборот на цветни метали, млн.лева

Показатели	2008	2009	2010	2011	2012		Разлика 2012/2011	
						%	+/-	%
Внос	1 306.4	691.6	1100.9	1 472.6	1 516.4	23.0	43.8	103.0
Износ	4 053.0	2 685.6	3 979.5	5 515.0	5 086.9	77.0	-428.1	92.2
Общ оборот	5 359.4	3 377.2	5 080.4	6 987.6	6 603.3	100.0	-384.3	94.5
Салдо	2 746.6	1 994.0	2 878.6	4 042.4	3 570.5		-471.9	88.3

Източник: Митническа статистика и НАП.

Данните от табл.3.12 и табл.3.13 за 2012 год. показват, че докато намалението във външнотърговския оборот в количествено изражение е минимално (1.9 %), общия оборот в стойност намалява с 5.5 %. Това показва, че предприятията от цветната металургия в България, които работят основно за износ, запазват своите пазарни позиции, независимо от по-ниските цени.

3.2.4. РЕАЛИЗАЦИЯ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И ПРОКАТ

Данни за реализацията на българска продукция от цветни метали и прокат от тях през 2011 г. и 2012 г. са показани в таблица 3.14.

Структурата на общите продажби на основни метали и прокат, според фирмени данни, цитирани в годишниците “Металургията в България” от 2008 до 2012 г., е представена на фиг.3.15.

Таблица 3.14

Реализация на цветни метали и прокат през 2011и 2012 год. по направления, тона

Стоки	Износ		Местен пазар		Общо	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Анодна мед	79 751	67 651	-	-	79 751	67 651
Електролитна мед	190 000	194 500	40 000	33 500	230 000	228 000
Олово, вкл.сплави	65 967	58 297	21 824	24 664	87 791	82 961
Цинк, вкл.сплави	66 981	54 643	16 453	16 106	83 434	70 749
Прокат от ТЦМ	54 312	60 150	1 932	1 733	56 244	61 883
в т.ч. меден	38 508	39 204	901	935	39 409	40 139
месингов	4 569	5 807	1 009	785	5 578	6 592
цинков	11 235	15 138	23	14	11 258	15 152
Алуминиев прокат	59 010	57 020	8 279	8538	67 289	65 558
Общо	516 021	492 261	88 488	84 541	604 509	576 802

Източник: Фирмени данни

Данните от табл. 3.14 показват, че през 2012 год. структурата на продажбите на основните цветни метали и продукти от тях се запазва на нивото от 2011 год., в съотношението износ/местен пазар е 85.4% /14.6 %.

През 2012 год. 85.3 % от електролитната мед се насочва за износ, който нараства с 2.3 %, а продажбите на местния пазар намаляват.

От същата таблица е видно, че поради спада в производството общата реализация на олово и оловни сплави намалява с 5.5 %. За износ се насочват 70.3 %, а 29.7 % е за вътрешния пазар (75.1 % / 24.9 % през 2011 год.). В сравнение с предходната година износът намалява с 11.6 %, а реализираните на вътрешния пазар количества се увеличават с 13.0 %.

За вътрешния пазар, с цел задоволяване потребностите на акумулаторните заводи в страната, са насочени около 75 % от продажбите на рециклирано олово и оловни сплави, получени от излезли от употреба стари акумулаторни батерии и други оловни отпадъци.

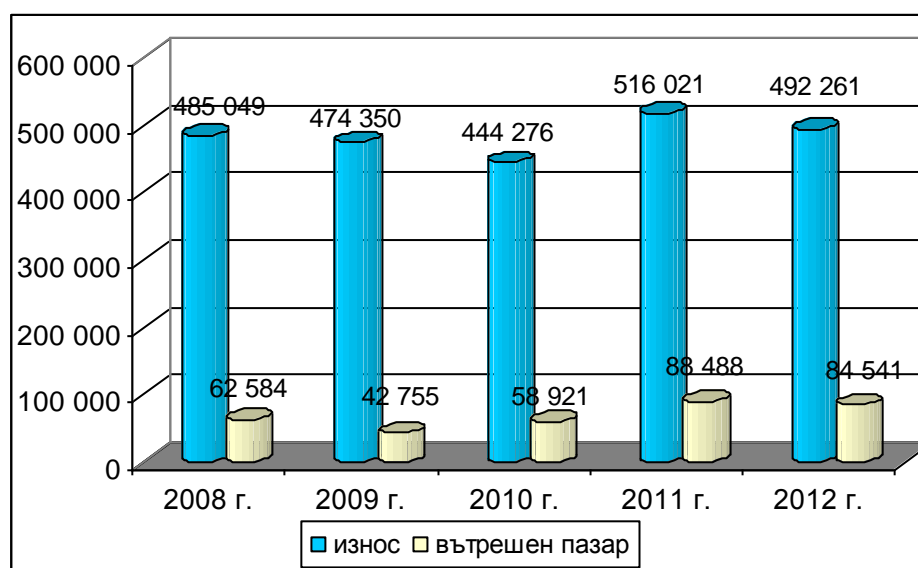
Данните показват, че общата реализация на цинк през 2012 год. намалява с 15.2 % спрямо 2011 год.. Обемът на продажбите на местния пазар е почти същия, както през 2011 год., (спад само от 2.1%), но като относителен дял от общата реализация нараства до 22.8 % (19.7 % през 2011 год.). Спадът в производството се отразява по – съществено на изнесените блокове цинк, който намалява с 18.4 %.

Продажбите на прокат от ТЦМ на вътрешния пазар продължават да намаляват. През 2012 год. те намаляват с 10.3 % и представляват само 2.8 % от общата реализация (3.4 % през 2011 год.). Същевременно относителният дял на износа нараства от 96.6 % през 2011 год. до 97.2 % през 2012 г.. В сравнение с предходната година, обемът на износа бележи ръст от 10.7 %, главно поради същественото увеличение в изнесените количества цинков прокат.

Общото количество алуминиев прокат реализиран на вътрешния пазар от трите фирми – производителки е 13.0 % , а износът заема 87.0 % от общата реализация. В количествено изражение износът през 2012 год. намалява с 3.4 %, а вътрешната реализация нараства с 3.1 %.

Фиг.3.15 показва, че цветната металургия в България е сектор, с ярко изразена експортна ориентация, тъй като износът многократно превишава продажбите, реализирани на вътрешния пазар. През 2012 год. износът заема 85.3 % от общата реализация, а за вътрешния пазар се насочват само 14.7 % от продажбите.

Фигура 3.15

Сравнението на фирмените данни за износа и официалните митнически данни показва следното:

1. Износът на електролитна мед по данни от производителя е 194 500 т, докато митниците в тази позиция отчитат 202 912 т. Разликата е незначителна.
2. Износът на олово, вкл. оловни сплави от производителите е 58 297 т, а митническите данни отчитат 64 354 т необработено олово. Разликата е 6 057 т (9.4 %).
3. По фирмени данни са изнесени 54 643 т цинк, а по митнически данни износът на необработен цинк е 57 768 т. Разликата е 3 125 т (5.4 %).
4. Износът на прокат от ТЦМ по данни на производителя е 60 150 т и 64 795 т по данни на митниците. Разликата е 4 645 т (7.2 %).
5. За алуминиевия прокат тези цифри са съответно 57 020 т и 62 873 т или разлика от 5 853 т (9.3 %).

Посочените разлики са сравнително малки и не могат да повлияят на общата картина и направените изводи по отношение на отделните продукти.

3.2.5. РЕАЛНО ВЪТРЕШНО ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ И СПЛАВИ

Реалното вътрешно потребление се формира от реализираните продажби на металургична продукция – българско производство на вътрешния пазар и от внос. Данните за последните пет години са посочени в таблица 3.15 и на фигура 3.16.

От таблицата е видно, че през 2012 год. реалното вътрешно потребление на основните цветни метали намалява с 5.3 %. Това намаление се формира от

електролитната мед, при която има по – значително намаление във вноса и в нейната реализация на местния пазар. Същевременно реалното потребление на блоково олово и оловни сплави, както и това на необработения цинк нараства, съответно с 5.3 % и 18.8 %. Основна причина за ръста в потреблението на олово и оловни сплави е повишеното производство на акумулатори в добре работещите предприятия в страната. Реалното потребление на цинк на блок нараства значително поради натоварване на въведените в експлоатация нови мощности и усвоени нови продукти в “София Мед” АД. През последните две години продажбите на цинк - българско производство на местния пазар и вносът са се увеличили повече от 2.3 пъти.

Таблица 3.15

Вътрешно потребление на цветни метали и прокат, тона

Стоки	Произход	2008	2009	2010	2011	2012	
							%
Електролитна мед	Местно произв.	31 260	25 000	36 000	40 000	33 500	83.1
	Внос	29 462	7 799	8 202	12 398	6 815	16.9
	Потребление	60 722	32 799	44 202	52 398	40 315	100.0
Олово*	Местно произв.	7 787	3 218	7 025	21 824	24 664	53.9
	Внос	15 528	10 181	7 283	21 566	21 064	46.1
	Потребление	23 315	13 399	14 308	43 390	45 728	100.0
Цинк	Местно произв.	5 508	4 278	6 140	16 453	16 106	70.1
	Внос	5 094	2 480	1 761	2 900	6 876	29.9
	Потребление	10 602	6 758	7 901	19 353	22 982	100.0
Прокат от ТЦМ	Местно произв.	5 639	2 532	2 153	1 932	1 733	11.3
	Внос	16 955	10 756	12 985	13 042	13 548	88.7
	Потребление	22 594	13 288	15 138	14 974	15 281	100.0
Алуминиев прокат	Местно произв.	12 390	7 727	7 603	8 279	8 538	19.5
	Внос	49 965	39 522	39 914	40 923	35 358	80.5
	Потребление	62 355	47 249	47 517	49 202	43 896	100.0

Източник: Митническа статистика и НАП (за вноса) и фирмени данни (за реализацията в страната).

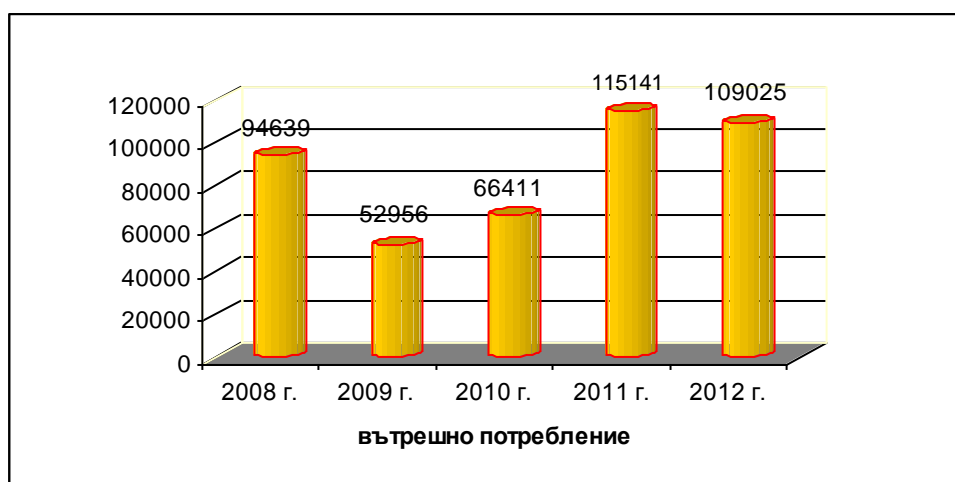
* В оловото, насочено към местния пазар за периода 2008 - 2010 г. не са включени реализираните количества вторично олово и сплави.

По фирмени данни 68.1 % от вътрешното потребление на електролитна мед, олово и цинк се покрива от продукцията на българските производители, а вносът осигурява останалите 31.9 %. В сравнение с 2011 год. няма съществена

промяна в структурата на продажбите и задоволяване потребностите от основни метали на индустрията в страната. Съотношението местно производство / внос в доставките е почти идентично с това през предходната година.

Фигура 3.16

**Реално вътрешно потребление на основните
цветни метали, тона**

Вътрешното потребление на прокат през 2012 год. е общо 59 177 т и в сравнение с предходната година намалява със 7.8 %.

Реалното потребление на прокат от ТЦМ бележи минимален ръст от 2 %. Делът на местното производство намалява за сметка на незначително увеличение във вноса.

При алуминиевия прокат се наблюдава спад във вътрешното потребление с 10.8 %, което е за сметка на намаления внос. Обемът на местната продукция реализирана в страната се запазва на нивото от 2011 год.

Видимото потребление на цветни метали и прокат от тях (ВП), в тона и на глава от населението (ВПГН) в килограми през 2012 год. е представено в таблица 3.16.

Таблица 3.16

Видимо потребление на цветни метали и прокат през 2012 год. , т, кг

Стоки	И	В	И	ВП	ВПГН
Електролитна мед	226 728	6 815	202 912	30 631	4.21
Олово,вкл.сплави	86 156	21 064	64 354	42 866	5.89
Цинк, вкл.сплави	73 558	6 876	57 768	22 666	3.11
Прокат от ТЦМ	61 971	13 548	64 924	10 595	1.45
Алуминиев прокат	67 642	35 358	62 882	40 118	5.51

Източник: Митническа статистика (за вноса и износа) и фирмени данни (за производството).

Сравнение на данните от таблица 3.16 с тези през 2011 год. показват, че видимото потребление на електролитна мед и олово намалява, съответно с около 20 % при медта и 3 % при оловото. При цинка видимото потребление нараства с 3.5 %.

През 2012 год. ВП на проката от цветни метали намалява с 9.4 %, което е в резултат от намаления внос на алуминиев прокат и увеличен износ на продукти от ТЦМ.

Балансът на производството, вносът и износът, които формират ВП, показва, че през 2012 год. 84.1 % от произведените основни цветни метали се насочват за износ.

При ограничените потребности на българската индустрия, капацитетът и обемът на произведените основни цветни метали и прокат от тях, значително надвишават търсенето на вътрешния пазар.

Затова българската цветна металургия в средносрочен и дългосрочен план ще остане важна, експортна, с голям потенциал за развитие индустрия.

От направения анализ се налага извода, че черната и цветна металургия имат структуроопределяща роля за икономиката, с висок относителен дял в произведената промишлената продукция (над 15%) и в БДС на страната. Това определя различната структура на българската икономика, в сравнение със средноевропейските показатели на ЕС(27), в които металургичният сектор е с дял от около 5 %. С тези показатели българската икономика е създала своя специфична характеристика и добра специализация в производството на основни метали, предимно в областта на цветната металургия.

Големите инвестиции в сектор „Металургия“ са гаранция за устойчиво развитие и конкурентоспособност на предприятията при спазване на всички екологични норми и висока енергоефективност на производството.